

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 5 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1914.

Leto XXVII.

Angleške grdobjije.

Sedanja vojska je pokazala, da pogodbe in dogovori, ki so jih imeli državljani raznih držav in države same med seboj, prav za prav nič ne veljajo. Tolikokrat smo videli, da so prišli zastopniki raznih držav na posvete in sestanke: učenjaki iz celega sveta so se shajali na dogovore, zastopniki tovarn, delavci in tudi poljedelski zastopniki so imeli takoimenovane mednarodne shode, toda vojska je vse to prevrgla. Najgrje je pa, da države, kakor smo že rekli, ne drže tega, kar so med seboj sklenile. Na čelu tistih držav, ki so v sedanjih vojski snedle svojo besedo, vidimo Angleško. Ta se sedaj najbolj umazano obnaša. Poglejmo! Angleži so bili tako pretkani, da so dobili v roke vse k a b e l s k e zveze, (brzojavne zveze preko morja). Za trgovino pa tudi za promet sploh je zveza preko morja neobhodno potrebna. Vse kabelske družbe so morale dobiti od angleške vlade dovoljenje, ker se je Anglež štel za gospodarja na morju. Angleži so zahtevali od teh družb, ki so polagale po morskem dne kabel, da ne smejo imeti nobenega drugega kapitala kakor angleškega, in da morajo njihove zadnje postaje biti na angleški zemlji. Zdaj jih imajo vse v rokah in zato ne morejo države, ki so v vojski z Angleži, nobenih brzojavnih zvez imeti preko morja; zato pa tudi lahko Angleži v Ameriki tako silno lažejo o svojih zmagah. Po ameriških listih so razširjena poročila, da so Rusi že na Dunaju in Berlinu, da je Francoz že Nemca popolnoma premagal, da je Srb-avstrijsko armado uničil, itd. Zgodba s kabelskimi zvezami uči, kako neobhodno potrebno je za mirni promet na svetu, da se angleška vlada na morju stere.

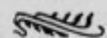
Druga grda reč, ki so jo tudi Angleži prvi začeli, je ta, da so prepovedali vsako trgovino s sovražnikom. Anglež

ne sme trgovati z nobenim državljanom tistih držav, ki se vojskujejo z njim, četudi ta prebiva izven svoje domovine. Ravno tako so prepovedali, da ne sme noben Anglež nobenega vinarja svojega dolga plačati v državo, s katero se Angleži vojskujejo. Vsi tuji patentje so se na Angleškem ukini in državljani sovražnih držav, ki stanujejo na Angleškem, so se kratko malo zaprli. Z njimi se dela silno grdo. Pred dobrim tednom so se na Angleškem taki nesrečni ujetniki uprli zavoljo hrane; dajali so jim namreč tako, ki ni bila užitna. Posledica je bila, da je straža streljala vanje in jih nekaj ubila, mnogo pa ranila. Francozi so se tudi ravnali po angleškem vzorcu in so zaplenili celo zasebno premoženje avstrijskih in nemških državljanov. Pri tej priliki naj rečemo, da bi pač smela sedaj tudi naša država zapleniti v odgovor Francozom premoženja, ki ga imajo naloženega v južni železnici in katerega se drže mnoge goljufije in oderuštva. Južna železnica ne more nikamor naprej ravno zaradi francoskih dolžnikov, in naši kraji, skozi katere vozi južna železnica, trpe vsled tega, ker ima južna železnica ravno zavoljo krutih francoskih upnikov neprimerne večje tarife kakor državna.

Nepopisno grdo je pa od Angležev, da se niti tistega ne drže, kar so ob začetku vojske obljubili glede na trgovino s sovražnimi državami, in s tistimi državami, ki sploh niso v vojski. Prepovedali so in onemogočili vsako trgovino z Nemčijo in Avstrijo tudi s takimi rečmi, ki nimajo z vojsko nobene zveze. Celo bombaža niso hoteli spustiti v te dežele, toda temu so se pač Amerikanci uprli in je Anglež moral nekoliko odnehati: pač pa ne puste v Avstrijo in Nemčijo čumija, kož in raznih rud. Živeža ne puste niti v države, ki niso v vojski, dasi je po dogovoru med takimi državami dovoljeno, da smejo trgovati tudi z živem kakor hočejo. Vsled tega seveda ne moremo dobiti pšenice ali

koruze v svojo državo, dasi bi jo Amerikanci radi prodali, in bi jo tudi Lah in Švedi radi pustili, da bi šla skozi njihovo ozemlje v naše kraje.

Vse te reči si dovoljuje Anglež v zupanju na svojo moč. Ta moč je zadnjih 30 let čudovito narasla. Pridobili so med tem časom v Afriki in Aziji več sveta, nego ga obsega cela Evropa. Pred 32 leti so zasedli Egipt, dve leti kasneje Somali deželo in večji del ozemlja ob adenskem pristanišču; l. 1885. so se spravili nad cesarstvo Birma v zahodni Indiji, ki so ga uničili in priklopili svoji državi. Samo to cesarstvo je dvakrat večje kakor evropska Angleška. L. 1886. so začeli svoje boje v južni Afriki; podvrgli so si Culukafre, l. 1888. so zasedli Borneo in južnovzhodni del Nove Guineje, leto kasneje afrikansko ozemlje Sierra Leone; l. 1890. so se polastili vzhodno afrikanskih dežel od reke Umbe do Džuba na severu in si s tem podjarmili ozemlje, ki je več nego dvakrat tako veliko, nego naša avstrijska država. V daljnih štirih letih so si osvojili Rodezijo in Bečvaro, zamorsko državo Ašanti in Sudan, ter se lotili boja proti Burom, katere so v poltretjem letu v strašno umazanih bojih premagali. Svet hočejo imeti. Radi tega smemo upati, da po teh strašnih prizkušnjah, ki jih ima svet o njihovi umazanosti, tudi Anglež ne bo ostal brez primerne odgovora. Upajmo, da jim sedanja vojska odbije njihov košati greben.

Pregled po svetu.

Nemčija. Pruska vlada je dovolila, da se zopet splošno upelje pouk verouka v poljskem jeziku na ljudskih šolah poljskega dela Poznanjske. — Socialistična skupina v nemškem državnem zboru je soglasno sklenila, da bo glasovala za nove

milijarde, ki jih vlada zahteva za nadaljno vojno.

Italija. Turška vojska je zmedla Italijane. Gre se za Libijo in za stvari ob Sueškem prekopu. Če bi se spustila Italija v boj s Turčijo, bi morala poslati veliko število vojakov v Libijo in bi s tem ne mogla prav nič vplivati na dogodke v Evropi. — Iz Rima poročajo, da so posvetovanja laškega zunanega ministra Sonnina z laškimi poslanki na evropskih dvorih končana. Italija ostane nevtralna. Rezervisti l. 1891. se vračajo domov.

Francija. Francoska vlada je sklenila, da se vrne iz Bordeauxa v Pariz, ker se prične 15. decembra zasedanje parlamenta. — Na Francoskem so silno razočarani. Vpoklical se je nov letnik l. 1915. k asentiranju. Namesto 150.000 mladeničev, ki so podvrženi vojaški dolžnosti, se jih je oglasilo samo 80.000. Pravijo, da je tega kriva zaseda severnih francoskih krajev od strani Nemcev. — Iz Genfa se poroča, da je sklenil francoski ministrski svet, da predlaga zbornici najetje posojila 10 tisoč milijonov frankov. — 22. novembra so v francoskih mestih nabili letak, ki odreja, da morajo v vojaško službo vse dozdej nesposobne osebe. Starostno mejo najnovejšega prebriranja so določili s 45. leti.

Rusija. Glasom poročil časopisov se je umaknil ruski glavni stan v Varšavo. — Iz Ruske Poljske beže prebivalci v Rusijo. Samo v Moskvo je prišlo nad 40.000 teh izseljencev. — Rusko finančno ministrstvo je predložilo nov vojni davek. — Ruska vlada je odklonila podporo za po vojski opustošeno Poljsko, ker so Poljaki protiruski. — Petrograjski dopisnik lista »Times« poroča, da sta se car in francoski poslanik v Petrogradu razgovarjala o položaju. »Times« pripisuje razgovoru veliko važnost, češ da so s tem ovržene govornice, da bi obstajala med Francijo in Rusijo nasprotstva. — Iz Petrograda poročajo, da so zaprlj vsega 11 poslancev dume zaradi veleizdaje. Policija je aretirala v poslopju dume več oseb zaradi političnih zločinov.

Črna gora. Splitskemu »Danu« poroča prijatelj iz Mostarja: Govoril sem z nekim Črnogorcem. On pravi, da je v Črnigori močna stranka za mir. Pred par tedni se je ta stranka zelo vzdignila proti Francozom in zaradi tega je moralo oditi 300 Francozov iz Črnogore. Nadalje pravi, da jim pripeljejo francoske ladje malo hrane, a kralj Nikita da se redkokrat pokaže na na ulico v Cetinju.

Srbija. Srbski časopisni urad v Nišu izjavlja, da so vse vesti o odstopu ministrskega predsednika Pašiča neresnične. V Sofiji so pa razširjene vesti, da je nastal med kraljem Petrom in Pašičem popoln razdor in da se je kralj Peter branil sprejeti Pašiča. — Srbski časopisni urad poudarja nasproti drugače se glasečim vestem, da sta kralj Peter in ministrski predsednik Pašič popolnoma zdrava. — Dvor in vlada sta še v Nišu, a je vse pripravljeno, da se lahko preselita v Skoplje v trenutku, ko pade Kragujevac in ko prično Avstrijci prodirati proti Nišu. Zdi se, da je na merodajnih srbskih mestih vse pripravljeno, da v najhujšem slučaju odpotuje dvor z vlado čez Solun na kako angleško ali francosko ladjo. — Neki prejšnji ruski častnik je do-

šel 23. novembra s posebno nalogo iz Carskega sela v Niš. Razgovarjal se je dolgo časa s Pašičem. V avdienci ga je zaslišal tudi prestolonaslednik Aleksander.

Rumunija. Rumunski socialni demokratje delajo zelo na to, da ostane Rumunija nevtralna. — V Smrawi se je vršil shod, katerega se je udeležilo 30.000 rumunskih kmetov, ki so izrazili željo, da naj ostane Rumunija zvesta Avstriji. — Rumunski nacionalisti so priredili shod, na katerem so zahtevali, da naj se Rumunija pridruži trojnemu sporazumu. — Organizirani delavci so na to priredili shod, na katerem so nastopili proti kujskanja na vojno. — Rumunija je na meji pridržala 150 vagonov streljiva, ki je bilo namenjeno v Turčijo. Rumunija je ta korak utemeljila s tem, da kot nevtralna država ne sme dopustiti pošiljanja municije po svojem ozemlju. Turška vlada je v tej zadevi poslala Rumuniji noto, v kateri ugovarja rumunskemu postopanju, češ, da je pridržana municija dospela v Rumunijo še pred izbruhom vojne.

Bolgarija. Srbska ponudba, da odstopi Bolgariji macedonsko ozemlje, kjer Bolgari prebivajo, je bila tako nedoločna, da je Bolgarija vsako pogajnje o tem odbila. — Iz Bolgarije prihajajo vedno bolj odločni glasovi, da bo Bolgarija zasedla Macedonijo. Sofijski list »Kambana« piše: Mi smo popolnoma odločeni zasesti celo Macedonijo do reke Bistrice. Od Turčije ne zahtevamo ničesar. Z Rumunijo lahko živimo v miru. V našo korist je, da leži med nami in Rusijo močna Rumunija. Naš edini namen je uničiti Srbijo.

Portugalska. Ministrski predsednik je 24. pr. m. podal pred zbranimi poslanci in senatorji izjavo. Kongres je nato soglasno odobril zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da sme glede na zvezo z Anglijo v sedanjem mednarodnem sporu nastopiti tako, kakor se ji zdi primerno. Vlada se tudi pooblašča, da ukrene za to potrebne odredbe. Vojni minister izda oklic na prebivalstvo. — Sklepi portugalskega kongresa pomenjajo vojsko. Portugalska armada šteje v miru 30.000, v vojski pa 149.000 mož s 312 topovi. Cele armade seveda Portugalci na Francosko ne bodo odslali, pač pa znaten del. Brodovje šteje 28 ladij s 173 topovi; med njimi se nahaja ena oklopnica in pet torpedovk. Ker je Španška še nevtralna, mora Portugalska poslati svoje pomožne čete po morju na Francosko. — Časopisje soglasno odobrava postavbo, s katero se portugalska vlada pooblašča, da z vojaško silo poseže v evropsko vojsko, če se ji bo to zdelo potrebno.

Švica. Nemški listi prinašajo iz Curiha brzovjavko, ki pravi, da je zvezni svet z ozirom na kršitev švicarske nevtralnosti po francoskih in angleških letalcih naročil svojemu poslaniku v Londonu, da pri angleški vladi odločno protestira in zahteva zadoščenje. — Zvezni svet je sklenil za slučaj, da ne bo nobenega zadoščenja od strani Angleške in Francoske radi kršitve nevtralnosti, ukreniti proti plovbi zrakovlovov čez švicarsko ozemlje vse potrebne odredbe v korist Švice. — Ker se ne more pričakovati, če Francija in Anglija zopet prekršita nevtralnost, da bi jo spoštovala tudi Nemčija ob meji pri Belfortu, je uka-

zal zvezni svet, da se mora streljati na vsakega letalca vojskujočih se držav, ki leta nad švicarskim ozemljem. Uvedli so tudi strogo preiskavo, proti tistemu obmejnemu poveljstvu, kjer so Francozi in Angleži kršili nevtralnost.

Japonska. »Baseler Anzeiger« v daljšem članku raziskuje, kaj namerava Japonska, in povdarja možnost oboroženega spopada med Japonsko in Kitajsko radi šantunške železnice, koncesij itd. List opozarja na ustanovitev japonskega mornariškega opirališča na nemški otoški skupini v Tihem oceanu in zaključuje: Če more kaka stvar Evropejcem prav jasno predočiti vso nevarnost vojne, potem je to položaj na Daljnem Vzhodu. Prizadevanja Japonske, da v Peterburgu doseže zvezo z Rusijo, bi morala pravzaprav vsakemu dati misliti. Ako se ta zveza posreči, potem bo sedaj še tako oddaljeni Vzhod skozi ruska vrata na en mah dospel v srce Evrope. Posledice si je lahko predstavljati. Potem utegne priti čas, ko bo tudi gotovim angleškim ministrom prešel posmehi. — Glasom nekega peterburškega poročila so japonske čete zasedle vse železniške proge v kitajski pokrajini Šantung in nastavile japonsko obratno osobje.

Buri. Iz Johannesburga se poroča: Neki vlak, spremljan od dveh oklopnih vlakov, je pripeljal 10 milijonov funtov šterlingov v neki varen kraj v Kap koloniji. Pretorija je okoli in okoli zastražena z vojniki. Nihče ne sme mesta brez potnega lista zapustiti, niti brez dovoljenja vojaške oblasti petroleja prodati. Vstaši nimajo nobenega opirališča za njih podvzetja. S puškami so samo deloma oboroženi. Glavnega stana ni, ker se vrše bitke v malem. Povsod se pojavljajo mali oddelki vstašev, zlasti na zahodu Transvala, celo v okolici Pretorije. Vstaši so zasedli: Heilbron in Kronstadt; ogrožajo: Lichtenburg in Rustenstadt. Njihova poveljstva so nastanjena v številnih vaseh Transvala. Vstaši se dobe povsod med policijo, uradniki in državnimi svetniki. Če se meščanska vojska razširi, bo boj med vsemi burškimi mesti in vasmí, naj bo izid vojske tak ali tak. Južna Afrika bo razdvojena za vedno in ogorčenje proti generalu Bothju bo ostalo. — Poročajo, da sta generala De Wett in Beyers s svojimi vstaši zahodno od mesta Bloemfontein združila. Burških vstašev je najmanj 15.000. — V zgornji zbornici je lord Cleve priznal, da je bilo stališče Angležev v Afriki dosežaj zelo neugodno. Izgube znašajo 900 mož. Z ojačenjem armade se bo pa položaj kmalu zboljšal.

Svetovna vojska.

Avstrija-Srbija, Črna gora.

Nedelja, 22. novembra 1914.

Z južnega bojišča se uradno javlja: Močne naše čete so že prekoračile Kolubaro, vendar se nasprotnik na mnogih dobro utrjenih točkah še upira. Naše prodiranje ovirajo, a ne ustavijo, razmočena tla in poplave ob reki, v gorovju pa meter visok sneg. Naši poizvedovalni oddelki so ušli v zadnjih dveh dnevih zopet 2440 Sr-

bov. Skupno število v bojih od 6. novembra do danes ujetih Srbov znaša 13.000.

Četrtek, 26. novembra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča: Naše čete so po težkih bojih že prestopile močvirno nižino reke Kolubara in v napadu deloma zasedle vzhodne višine. Več hudih protinapadov sovražnikovih rezerv je bilo z velikimi srbskimi izgubami odbitih. Ujeli smo veliko ujetnikov in vojaških beguncev. Južnovzhodno od Valjeva so zavzele naše čete s snegom pokrite grebene vrhov Kaljen in Suvobor, kjer smo ujeli včeraj zopet 10 častnikov in nad 300 mož ter zaplenili tri strojne puške.

Petek, 27. novebra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča 26. t. m.: V bojih ob reki Kolubari se od včeraj naprej more beležiti bistveno napredovanje. Središče sovražnikove črte (močno postojanko pri Lazarevcu) so z naskokom osvojili po svoji hrabrosti slavnoznani polki št. 11, 73 in 102. Ob tej priliki je bilo ujetih 8 častnikov in 1200 mož, zaplenjeni so bili 3 topovi, veliko municijskih voz in 3 strojne puške. Tudi južno od kraja Ljig se je posrečilo, da so se zavzeli vrhovi, ki leže vzhodno od reke Ljig. Ob tej priliki smo ujeli 300 Srbov. Naše čete, ki prodirajo iz Valjeva proti jugu, stoje pred krajem Kosjeriči.

Sobota, 28. novembra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča: Boji ob reki Kolubara se ugodno nadaljujejo. Tudi včeraj smo skoraj v vseh vojnih črtah kljub vztrajnemu sovražnikovemu odporu pridobili na prostoru, ujeli smo približno 900 srbskih vojakov in vzeli sovražniku en top. Skrajno neugodno vreme, na ravninah globoko blato, na hribih onemogočijo vsak razgled snežni viharji, sicer otežuje podvzetja, a razpoloženje je kljub temu med četami po iz vojne črte došlih poročilih izvrstno.

Avstrija-Rusija.

Nedelja, 22. novembra 1914.

Napad zaveznikov na ruske glavne moči na Rusko Poljskem na celi črti napreduje. V bojih severozahodno od Čenstohova sta se udala dva sovražna bataljona.

Ponedeljek, 23. novembra 1914.

Zavezniki nadaljujejo svoj napad na Rusko Poljskem silno in uspešno. Naše južno bojno krilo je doseglo Szeniawo. Posamezni sovražnikovi protinapadi so bili odbiti. Doslej so naše čete ujele nad 15.000 Rusov. Odločitve še ni. Tudi zahodno od Dunajeca in v Karpatih se vrše večji boji.

Torek, 24. novembra 1914.

Na Rusko Poljskem odločitev še ni padla. Zavezniki nadaljujejo svoje napade vzhodno od Čenstohova in severnovzhodno od Krakova. Pri zavzetju kraja Pilice so včeraj naše čete ujele 2400 Rusov. Ogenj naše težke artiljerije mogočno deluje. Ruske čete, ki so prekoračile spodnji Dunajec, niso mogle prodrati. Vsled sedanjega vojnega položaja smo posamezne prelaze čez Karpatе začasno prepustili sovražniku. Dne 20. novembra je potisnil izpad iz Przemysla obkoljevalne čete od za-

hodne in jugozahodne fronte trdnjave daleč nazaj. Nasprotnik je sedaj tako oddaljen, da ga ne doseže artiljerijski ogenj.

Sreda, 25. novembra 1914.

Uradno se proglašča 24. novembra opoldne: Bitka na Ruskem Poljskem se v hudem mrazu od obeh strani močno nadaljuje. Naše čete so osvojile več opirališč; napredovale so posebno proti Wolbromu in na obeh straneh kraja Pilica in so ujele zopet veliko število ujetnikov. Sicer je položaj neizpremenjen. V monarhiji je zdaj 110.000 vojnih ujetnikov, med njimi 1000 častnikov.

Četrtek, 26. novembra 1914.

Uradno se razglašča: Silovite borbe na Rusko-Poljskem se nadaljujejo. Naše čete so doslej ujele v tej bitki 29.000 Rusov in zaplenile 49 strojnih pušk kakor tudi veliko drugega vojnega materijala.

Petek, 27. novebra 1914.

Uradno se razglašča: Bitka na Rusko-Poljskem je na velikem delu bojne črte dobila značaj stoječega boja. V Zahodni Galiciji odbijajo naše čete ruske sile, ki so prodrle čez Dunajec. Tudi boji v Karpatih se nadaljujejo.

Sobota, 28. novembra 1914.

Uradno se razglašča 27. novembra opoldne. Na poljski fronti je potekel včerajšnji dan primerno mirno. V zahodni Galiciji in v Karpatih so se boji nadaljevali. Odločitev ni nikjer padla. Črnovice so naše čete zopet izpraznile.

Nemčija-Rusija.

Ponedeljek, 23. novembra 1914.

Podvzetja na vzhodu se dalje razvijajo. Iz Vzhodne Prusije ni nič novega poročati. Zasedovanje preko Mlawe in pri Plocku nazaj vrženega sovražnika se je nadaljevalo. Pri Lodzu so nemški napadi napredovali. Vzhodno od Čenstohowa so se nemške čete borile ramo ob rami s četami naših zaveznikov (Avstrijcev) in so pridobile tal. Na Poljskem se še bore za zmagao. Borba južno od Plocka v okraju Lodza in pri Čenstohowu traja dalje.

Sreda, 25. novembra 1914.

Na bojišču vojaški položaj še ni pojasnjen. V vzhodni Prusiji čete vzdržujejo svoje postojanke ob in severnovzhodno od jezer. V severni Poljski tamošnji trdi boji še niso odločeni. Na južnem Poljskem boj pri Čenstohovu počiva. Na južnem krilu, severno od Krakova, napad napreduje.

Četrtek, 26. novembra 1914.

V Vzhodni Prusiji so nemške čete odbile vse ruske napade. Izjalovil se je ruski napad, podvzet iz smeri od Varšave v okolici Lowicz—Strykow—Brzeziny. Tudi v okolici vzhodno od Čenstohowa so bili pred nemško fronto zlomljeni vsi ruski napadi.

Petek, 27. novebra 1914.

Na Vzhodnem Pruskem se položaj ni izpremenil. V bojih čet, ki jim poveljuje general pl. Mackensen, sta imeli pri Lodzu in pri Loviču I. in II. ruska armada in deli V. ruske armade težke izgube. Poleg množice mrtvih in ranjenih so Rusi izgubili nič

manj kot 40.000 neranjenih ujetnikov, 70 topov, 160 municijskih voz, 156 strojnih pušk so Nemci zaplenili, 30 topov pa tako poškodovali, da niso več porabni. Tudi v teh bojih so se deli nemških mladih čet kljub velikim žrtvam najsijajneje obnesli. Če se kljub takim uspehom še ni posrečilo izvojevati odločitve, je pripisovati to nadaljnjim močnim ruskim silam od vzhoda in juga. Ruski napadi so bili povsod odbiti, končnega izida bojev pa še ni.

Nemčija-Francija, Belgija, Anglija.

Ponedeljek, 23. novembra 1914.

Na zahodnem bojišču je položaj v bistvu neizpremenjen. Skoro pred vso fronto sovražnikova artiljerija razvija živahno delovanje.

Dalje se poroča: Na zahodnem bojišču je položaj neizpremenjen.

Torek, 24. novembra 1914.

Poroča se: Boji pri Nieuportu in Ypernu trajajo dalje. Malo angleško brodogradništvo je dvakrat približalo obrežju, je naše topništvo pregnalo. Ogenj angleških mornarijskih topov je bil brezuspešen. V argonskem gozdu dobivamo korak za korakom tal; en strelski jarek za drugim, eno opirališče za drugim je odvzeto Francozom. Vsak dan vjamemo številno ujetnikov. Nasilno poizvedovanje proti našim stališčem južno od Mosele je naš protinapad preprečil.

Iz Nizozemske se poroča: Ypern je za zaveznike nevzdržljiv. Nemški uspehi so tam vsak dan pričakujejo.

Od ravnoram se poroča dalje: Vojaški položaj ob Yseri je za zaveznike zelo slab. Francozi in Angleži so utrujeni. Ujeti Francozi pripovedujejo, da vlada v angleškem glavnem stanu vsled zadnjih neuspehov na severni fronti veliko razburjenje.

Sreda, 25. novembra 1914.

Uradno se poroča: Angleške ladje so se tudi včeraj pojavile ob flandernskem obrežju ter obstreljevale Lombartzyde in Seebrügge. Našim četam so napravile le malo škode, ubitih in ranjenih je pa bilo več belgijskih prebivalcev. Na zahodu niso nastopile nikake bistvene izpremembe.

Četrtek, 26. novembra 1914.

Glavni stan, 25. novembra ob 11. uri dopoldne poroča: Angleške ladje včeraj svojih podjetij proti obrežju niso obnovile. Na zahodnem bojišču je položaj neizpremenjen; pri Arrasu smo nekoliko napredovali. — Iz Pariza brzojavljajo: Francoski vojaški pisatelji sodijo, da je končana bitka ob zgornji Yseri in da pripravljajo Nemci nova podvzetja.

Angleški časopisi poročajo iz severne Francije: Nemci napadajo že 48 ur z veliko močjo francoske in angleške čete na fronti pri Ypern in pri La Basse. Bitka je glede na obseg in silovitost podobna bitkam ob reki Marne in Yseri. Nemci so začeli napad z ojačenji in novimi topovi. Zavezniki rabijo najtežje topove.

Petek, 27. novebra 1914.

Veliki glavni stan poroča 26. novembra dopoldne: Položaj na zahodnem bojišču je neizpremenjen. V okolici St. Hi-

laire-Souian je bil z močnimi silami, a slabotno izvedeni francoski napad z velikimi sovražnikovimi izgubami odbit. Pri Abremontu smo napredovali.

Sobota, 28. novembra 1914.

Veliki glavni stan poroča: Angleške ladje tudi včeraj niso nadlegovale flanderskih obrežnih krajev. Na bojni črti zahodnega bojišča se ni nič znatnega spremenilo. Severozahodno od Langenmark je bila vzeta skupina hiš in ujetih veliko sovražnikov. V Argonskem gozdu je imel naš napad nadaljne uspehe. Francoski napadi v okolici St. Mihiela so bili odbiti.

Turčija-Rusija.

Ponedeljek, 23. novembra 1914.

Turški glavni stan poroča: Turške čete, ki prodirajo proti Batumu, so vrgle Ruse popolnoma čez reko Čoroh. To ozemlje je sedaj od Turkov vojaško zasedeno. Turške čete so došle do Artwina in ga zasedle. Križarka »Hamidje« je včeraj bombardirala in razrušila ruska petrolejska skladišča in radiotelegrafsko postajo v Tuabse, med Botj in Novorosijskim.

Torek, 24. novembra 1914.

Nek vojni dopisnik poroča, da je turška armada zavzela ruske postojanke na celi črti Asab—Hošule v Kavkazu in da prodira proti Olti. — Turški glavni stan poroča: Vsled napada turških čet na ruske bojne sile, ki so hotele prodreti po dolini reke Murad, so imeli Rusi velike izgube in so pričeli bežati. Turki so zaplenili tri ruske poljske topove.

Sreda, 25. novembra 1914.

Turška armada je zapletena zdaj v drugo važno bitko proti ruski kavkaški armadi v dolini Arakses. Dasi so bili Rusi ojačeni, se bitka za Turke zelo ugodno bje. Boji, ki se bijejo na skrajnem desnem in levem krilu, iz daleka niso tako važni, kakor je bitka v središču v dolini Arakses. — Ruski generalni štab poroča: Turška križarica »Hamidije« je bombardirala v spremstvu torpednih čolnov mesto Tuapse. Oddala je 125 strelcev. Ruski topovi so odgovarjali. Ranjeni so 3 ruski vojaki in ena usmiljenka. 1 prebivalec je ubit, 10 je ranjenih. Škoda je neznatna. V smeri mesta Erzerum je ena naših kolon znatno napredovala. Na ostali fronti je bil danes mir.

Četrtek, 26. novembra 1914.

Iz turškega glavnega stana se poroča, da se je moral turški napad v Kavkazu vsled slabega vremena ustaviti. Tudi Rusi se nahajajo v svojih postojankah na meji. Naše čete ki so udrle v okolico Tschoroch, so priborile novo zmago. Zasedle so Nergul, prekoračile Tschoroch v bližini Burtšchika in zasedle tudi to postojanko. Sovražniku so vzele več topov, ambulanco, 100 konj, več dinamita in artiljerijsko municijo.

Petek, 27. novebra 1914.

Turškim uspehov proti Batumu (glej ponedeljkovo poročilo) se pripisuje velika stratežna važnost. Morgul, katerega so Turki zasedli, leži na cesti Artwin—Batum ob izlivu reke Morgul v Čoroh. Borčika je precej pomembno mesto. Turške čete so

s tem napravile v gotovem oziru prvi korak proti Batumu. Iz velikega plena se sklepa, da so se Rusi v begu umikali.

Sobota, 28. novembra 1914.

Glavni stan objavlja: Ob kavkaški meji so bili med poizvedovalnimi oddelki obeh delov neznatni spopadi.

Turčija-Anglija.

Ponedeljek, 23. novembra 1914.

Nemški listi poročajo iz Carigrada: Napredovanje turških čet v Egiptu se ugodno razvija. Arabske čete so prodrle že 120 km v notranjost. Listi poročajo, da se vstaja v Maroku razširja. Iz Rima prihaja vest, da vstasi ogrožavajo Fez. — Turški glavni stan poroča: Turške čete so došle do Sueškega prekopa. Pri Kantari (45 km južno od Port Saida tik ob sueškem prekopu) je došlo do boja, v katerem so bili Angleži, ki so imeli težke izgube, poraženi in so pobegnili. — Dalje se glasi isto poročilo: Z božjo pomočjo so turške čete dosegle sueški prekop. V boju, ki se je vršil med Soatazo in Certebe, okoli 30 km vzhodno od sueškega prekopa, je bilo več častnikov in veliko vojakov ubitih. Turki so ujeli veliko Angležev, ki se v nerednem begu umikajo. — Italijanski listi poročajo iz Aleksandrije v Egiptu, da se je zadnje dni peljalo skozi mesto mnogo voz z ranjenimi angleškimi vojniki, prihajajočimi brzkone iz El Ariska ob meji, kjer so se bili in se bijejo ljuti boji. V Aleksandriji je proglašeno obsedno stanje. Turški podaniki se ne smejo izkrcati niti ukrcati. Tudi drugim državljanom delajo velike težave na potovanju. Vsakega preiščejo, da bi ne prinesel mohamedancem kakih tajnih poročil. Vsa trgovina in obrt počiva. Brzojavna zveza med Egiptom in Turčijo je pretrgana. Italijani so v velikih skrbeh.

Sreda, 25. novembra 1914.

V Egiptu se je bil boj prednjih straž med turškimi četami in med zborom jezdecov na velblodih. Boj ni bil velike važnosti. Angleži pogrešajo 13 jezdecov. — Milanski listi poročajo, da so zasedli Turki oba brega Sueškega prekopa pri El Kalzne, kjer se izliva Balahško jezero. Sueški prekop je zato za nadaljnje angleške prevoze zaprt.

Na morju.

Pet angleških podmorskih čolnov je v Finskem zalivu. Rusko brodovje se je vrnilo v Kronstadt, pri čemur je večja ruska križarica nasedla. — Neka francoska torpedovka je priplula nevarno poškodovana v pristančce Dünkirchen. Poškodoval jo je neki nemški podmorski čoln. — Neki nemški podmorski čoln je potopil angleški dreadnought »Audacious«. — Po uradnem angleškem poročilu je nemški podmorski čoln U 10 ob severnem obrežju Škotske potopila angleška patroljska ladja. Javlja se, da je angleški razdiralec torped »Garry« od moštva rešil 3 častnike in 23 mož. En mož je utonil. — V seji v spodnji zbornici je prvi lord admiralitete Churchill naznanil, da je bojna ladja »Bulwark« 25. novembra zjutraj v Sheerness zletela v zrak.

700 do 800 mož je utonilo, le 12 so jih rešili. Admirali, ki so bili priče nesreče, poročajo, da so prepričani, da je nesrečo povzročila eksplozija v notranjih skladiščih ladje, ker se morje ni nič vzvalovilo. Ladja se je potopila v treh minutah. — Neki nemški podmorski čoln je potopil nekaj milj severno zahodno od Havra angleški parnik »Malachite«, ki obsega 2000 ton. Poveljnik podmorskega čolna je dovolil moštvo parnika »Malachite« 10 minut časa, da je zapustilo ladjo. Nekoliko potem je pričel parnik goreti. Podmorski čoln je izginil. Moštvo potopljenega parnika se je rešilo v Havre.

V zraku.

V Friedrichshafen sta 21. pr. m. priplula dva francoska aeroplana, ki sta metala bombe na delavnico, kjer izdelujejo Zeppelinove zrakoplove. Škoda nista napravila nobene. En letalec je bil izstreljen iz zraka, drugi je pa baje ušel ter na poletu enega moža ubil in več oseb ranil. — Štirje nemški letalci so preleteli Montdidier in Amiens, kjer so metali bombe, ki so ubila enega topničarja in več konj. Isti aviatiki so metali bombe pri Pieru. Zasedovali so jih sicer francoski in angleški aviatiki; a kljub temu so preleteli francoski glavni stan, kjer so vrgli tri bombe na vrt pri hiši, kjer se nahaja francoski generalni štab. Bombe so povzročile veliko škodo.

Dom in svet.

Šestinšestdeset let je preteklo v sredo, dne 2. t. m., odkar je zasedel avstrijski prestol naš cesar Franc Jožef I. Tudi takrat so bili težki časi. Naša monarhija se ni borila z vnanjimi sovražniki, mpač v njenem telesu samem so se puntali udje proti udom, t. j.: narodi proti narodom. Italijani so uprizorili revolucijo in avstrijsko vlado prisilili, da je zapustila Milan. Madžari so se istotako spuntali proti Habsburžanom in se kmalu potem ločili od njih s tem, da so proglasili na Ogrskem republiko pod Košutom. V Pragi je bil tudi punt in ravno tako na Dunaju. V Avstriji je vse vrelo in zdelo se je, da mora iti vse narazen. V takih razmerah je prevzel naš cesar vlado. »Z Bogom moja mladost,« je zaklical, ko je zasedel vladarski prestol. »Z združenimi močmi!« pa je zaklical svojim narodom. In letos, ob 66letnici vladanja, so vstali res avstro-ogrski narodi z združenimi močmi in pokazali, da so pripravljeni žrtvovati vse za »Boga, domovino in cesarja«. Ob tej slovesni in izredni priliki je želja nas vseh, da bi Bog blagoslovil vladanje našega cesarja z zmago nad sovražniki, ki so šli v boj z nakano, razrušiti naše cesarstvo.

Šestdesetletnico rojstva je obhajal dne 21. pr. mes. sveti oče Benedikt XV., ki je bil rojen 21. novembra 1854 v Genovi. Bog daj, da bi dolgo vodil sveto Cerkev!

Vendar k Tebi, o Marijal! Bilo je na bojnem polju nekega dne meseca oktobra.

Zjutraj zgodaj smo dobili povelje, skuhati hitro zajutrak in iti nasproti sovražniku. Ravno ko smo nastopali, preden smo odšli, me nagovori moj tovariš. »Ti, ali si se danes priporočil Mariji?« Mislil sem si, kaj se ta človek drzne tudi v tako resnem trenutku norčevati. (Bil je namreč ta mož eden izmed tistih, ki so se ob vsaki priliki norčevali iz molitve, cerkve, duhovnikov in iz vsake pobožnosti, tudi ni bil več let pri sveti maši in ni prejemal svetih zakramentov.) Ker je bil njegov glas bolj prijazen, sem ga pogledal in mislil sem, kako mu naj odgovorim. Toda on me prehitil in reče: »Jaz sem se Mariji priporočil v varstvo in ji obljubil postaviti spominek, če še kedaj pridem zdrav domov in nikdar ne bom pozabil na Njo.« Ganjen sem bil in solze so mi stopile v oči. Vzdihnul sem: »O Marija, kako veliko milost si mi izprosila! Torej vendar k Tebi, o Marija! se v veliki sili in nevarnosti povzdigajo naša srca! Odgovoril sem mu: »Veseli me, dragi prijatelj, da si se spomnil na Marijo, le Nji se priporočaj in Ona te ne bo zapustila in ti bo pomagala v največji nevarnosti.« Pa še nekaj: Ko smo bili v bojni črti, krogle in šrapneli so leteli okoli glave, da je bilo groza. Čuti je bilo neprenehoma: O Marija, pomagaj nam! O Marija, varji nas! Torej tudi tu, ko smo takorekoč smrti gledali v oči, si bila Ti, o Marija, naša pomoč, naša varhinja in naše zadnje upanje. Sklenil sem, te vrstice napisat Mariji na čast in prosim g. urednika »Domoljuba«, da jih priobči (sedaj ko bo Marijin praznik), da jih slovensko ljudstvo bere, obenem pomnoži ljubezen in čiščenje do preblažene Device Marije. Vcepilja naj posebno v mlada slovenska srca ljubezen in čiščenje do Matere božje. Ker če prav pozneje kateremu posvetni šum zaduši ta blaga čustva, da pozabi na Marijo, se pa v smrtni nevarnosti prav gotovo vzbudi ono, kar se je v mlada srca vsejalo. In tako Marija reši mnoge večne smrti. Naj slovensko ljudstvo tudi zna, kak duh večinoma navdaje slovenske vojske na bojnem polju in naj jih tembolj izroča v Marijino varstvo! Ti pa, o Marija, bodi naša pomočnica in naša varhinja! Ti nas varji, Ti nas brani, Ti nas vodi nas vojske na bojnem polju, pa tudi naše domače doma! Izprosi nam milost, da se kedaj sestanemo na tem svetu, če ne na tem, pa na onem svetu v nebesih! — Črnovojniški ranjenec.

Novi grobovi. Na srbskem bojišču je padel rezervni poročnik dr. Josip Podobnik, uradnik pri deželnem odboru. Bil je blaga duša! Marljiv uradnik in vnet Marijin družabnik. — Padel je na bojišču sin pisarniškega ravnatelja okrožnega sodišča v Novem mestu nadporočnik 85. pešpolka Bog. Koderman. — V Ljubljani je umrl gostilničar pri »Novem svetu« Anton Gorše. — V Repnjah pri Vodicaх je umrl preč. g. Jurij Dernošek, zlatomašnik v pokoju. — Na bojišču v Galiciji je padel Janez Gornik iz Pesnice. — V bolnici v Beljaku je umrl infanterist 27. pešpolka Franc Urbinc iz Dobrunj pri Ljubljani. — Umrl je gostilničar in poštar v Horjulu Janez Čepon. — V Straški vasi je umrl Franc Peklaj. — Na bojišču je padel

Fr. Kühne, inžener iz Stor pri Celju. — Na severnem bojišču je padel profesor ljubljanske realke Ernst Schwaara. — Na Dovjem je umrl vrl mladenič-vojak Janez Peterman. Bil je ranjen na severnem bojišču in je za ranami umrl. Umrl je v bolnišnici na Dunaju in bil prepeljan v domači kraj Dovje. — Umrl je preč. g. Ljudevit Škafar, župnik v pokoju v Kamniku. — V Krškem je umrl posestnik in gostilničar Anton Rupert, vrl naš somišljenik. — V Ljubljani je umrl skladatelj pesmi »Naprej zastava slave« Davorin Jenko. — V petek, 27. p. m. je umrl duhovni svetnik in župnik v Vodicaх preč. g. Simon Žužek. Rojen je bil leta 1841. v Velikih Laščah, v mašnika posvečen pa 31. julija l. 1888., kjer si je pridobil posebno veliko zaslug pri zidavi nove cerkve po potresu. — Padel je na južnem bojišču Ivan Kralj, sodnik v Metliki. — Na bojišču v Galiciji je padel vrl mladenič Vilakarjev Jurij iz Čadovelj pri Trsteniku. — Iz Tenetiš pri Kranju se poroča, da je padel na bojišču Stegnarjev fant. — Na severnem bojišču je padel za domovino dr. France Primšar, asistent na porodniškem oddelku deželne bolnice. Bil je vrl mladenič, zlatega srca in zelo veren. — Na južnem bojišču sta padla Krčon iz Kranja in Tomazin iz Doba.

Naše zakladnice. Franc Košir, posestnik v Brezjah, občina Mekinje, ima v vojski pet sinov. — Posestnik Janez Skunavc na Dovjem ima od sedmih sinov šest fantov v vojski. — Jožefa Volkar, vdova iz Ternovč, občina Zlatopolje, okraj Kamnik ima pet sinov na bojnem polju. — Posestnik Jakob Petrič na Gradišču pri Vipavi, ki je bil sam vojak in se udeležil bosenske okupacije, ima sedaj pet sinov pri vojakih. — Na Stari Gori pri Gorici živi 57 letna mati Katarina Sušič, ki je poslala za cesarja v vojsko vseh svojih pet sinov. — Družina Mučič v Gorici ima v vojski štiri sinove. — Anton in Marija Cenčič iz Krede na Goriškem sta poslala štiri sinove v vojsko. — Katarina in Martin Gomilšek iz Cerkoj na Goriškem imata v vojski pet sinov. — Amalija Podbevšek, posestnica v Dobu ima šest sinov pri vojakih. — Jožefa Dobrin, vdova v Kranju ima šest sinov v vojski.

»Mrtvi« oživeli Anton Pogačar, podčastnik pri 17. pešpolku, iz Gore pri Komendi je pisal iz ruskega ujetništva. Mislilo se je o njem, da je mrtev. — Matija Kajfež, 17. pešpolka je bil v uradnem izkazu izgub zaznamovan med mrtvimi. Sedaj pa se je nahaja v Ljubljani. — Alojzij Orel, posestnikov sin iz Zagradca pri Zatičini, o katerem so vsi mislili, da je umrl, je pisal iz ruskega ujetništva. — O enoletnem prostovoljcu 27. pešpolka Ivanu Koširju iz Šiške pri Ljubljani je bilo mnogo govorjenja, da je padel na severnem bojišču. Sedaj se je pa oglašil iz ruskega ujetništva. — V izkazu izgub št. 32 je bil kot mrtev zabeležen poročnik

27. pešpolka Erwin Lilleg. Sedaj pa uradni izkaz izgub št. 66 poroča, da poročnik Maks Lilleg živi. Nahaja se v ruskem vojnem ujetništvu v Slobodskem, okraj Wiatka. — Martin Sotler iz Novega Vodmata ni ves čas odkar je v vojski nič pisal. Žena ga je objokovala kot mrtvega. Sedaj se je pa oglašil iz ruskega ujetništva. — Anton Per, posestnik iz Drtije pri Moravčah, je bil tudi zaznamovan v izkazu izgub med mrtvimi. Sedaj je pisal iz Rusije. — O Viktorju Severju iz Ljubljane se je od ranjencev pripovedovalo, da je padel v Galiciji. Vsi so temu verjeli. Sedaj pa piše neki drugi Ljubljančan, da se nahaja v ruskem ujetništvu s Severjem vred. — V uradnem izkazu izgub se je nahajal tudi Ljubljančan Ivan Uranič. Sedaj je pa pisal ženi, da je bil ranjen in ujet.

Ujetniki. V ruskem ujetništvu se nahaja odvetniški kandidat dr. Ivan Režek. — Odvetniški uradnik v Celju Alojzij Finžgar se nahaja tudi v ruskem ujetništvu. — V ruskem ujetništvu se nahaja sin ravnatelja dež. uradov medicince Pavel Zamida. — V srbskem ujetništvu je stotnik Adam Perme, o katerem se je pisalo, da je mrtev. — Poročnik 87. pešpolka Ogorelec, doma iz Škofljice, o katerem je poročal uradni izkaz izgub, da je mrtev, se nahaja v ruskem ujetništvu.

Slovo. Alojzij Pogorelec posestnik v Goriči vasi pri Ribnici, ki je umrl vsled bolezni na bojišču, je poslal, v slutnji, da ga čaka smrt, pred odhodom v boj, svojemu bratranču Antonu Pogorelcu posestniku in kovaču v Goriči vasi, dopisnico z sledečo vsebino: Beljak, 12. junija 1914. Dragi bratranec! Med tem, ko si Ti lepo doma pri svojih dragih, se jaz z drugimi vred pripravljam, da odrinemo proti meji mrzle Rusije. Moral sem zapustiti ljubeznjivo ženo, prijazne otročičke, dobrega očeta, krasen dom in vse pa iti v boj, kjer me čaka skoraj gotova smrt. Nikdar več ne bom videl svojega rojstnega kraja, ne svojih dragih. Tolaži me le misel, da se tam gori nad zvezdami enkrat zopet snidemo, če se tu ne bomo videli. Dragi moj! Če je volja njegova, da se več ne vidimo, Te prosim, skrbi Ti po možnosti za mojo ženo in otroke, ki ostanejo sirote brez očeta. Prepričan sem, da mi boš izpolnil to mojo morebiti poslednjo željo in položi ta dar domovini na oltar. Na svidenje v nebesih!

Brezgledno junaštvo našega kranjskega železnega polka. Oberst baron Stillfried, ki je bil že meseca avgusta na severnem bojišču težko ranjen, je toliko okrevljal, da je prišel v Ljubljano obiskat svoj polk. Pri tej priliki je posetil tudi gospoda deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Rekel je deželnemu glavarju, da ne more povedati, kako ponosen je na svoj regiment in da ne more popisati, s kakšnim brezglednim junaštvom se bije naš kranjski polk. Sedani poveljnik na bojnem polju, polkovnik Neuhamer, mu poroča vsakih 14 dni in ne more prehvaliti železnega duha, ki preveva naš polk. Vedno hoče le naprej, le napadati. Nobena težava, nobena grozota ne zlomi junaškega in čvrstega duha našega kranjskega polka. S poseb-

nim zadovoljstvom je sprejel g. polkovnik poročilo svojega namestnika, da je polk tudi zelo dobro preskrbljen, ker ima izredno izvrstnega proviantnega častnika, ki stori vse človeško mogoče, da dobi moštvo vedno zadostj hrane; v streine jarko spravljajo tudi vroč čaj in podobna krepčila. — Vse te vesti bodo navdale celo dežela s ponosom in zadovoljstvom.

Poljska prostovoljka narednik. Na bolniški dopust na Dunaj je došla s severnega bojišča poljska prostovoljka Stanislava Ordynski, ki se je v bojih pri Ivanogorodu tako odlikovala, da je bila povisana za narednik. V sanitetni službi je nekoe stregla ranencem šest dni in šest noči.

Denarne pošiljave vojnim ujetnikom. S 1. decembrom se lahko pošlje denar v poštnimi nakaznicami avstro-ogrskim vojnim ujetnikom (drugi zaprtim ne) v Francijo, Anglijo, Rusijo in v Srbijo. Najvišji dovoljeni znesek v Rusijo je 800, v ostale dežele 1000 frankov. Doposiljanje je prosto pristojbin.

Slovenski Janez je junaki Ivan Klemen, infanterist pri 93. pešpolku, doma iz vasi Predfame pri Postojni, poroča: Bilo je 26. avgusta, to je prvi dan, ko je stopil naš batalion v ogenj v Galiciji. Mi smo se vedli, kot da bi bili na vajah. Toda bilo je grozno! Vseled ruske premoči smo se morali umakniti. Jaz sem se ravno umikal z nekim stotnikom, kar naenkrat pa prileti krogla in nevarno rani stotnika. Zavpil je in prosil pomoči. V dežju krogel, ki se padale krog nas, se mu noben ni upal iti pomagat. Jaz sem se vendarle ojunčil in se spoznal do stotnika ter ga srečno odnesel iz bojne črte do našega nadporočnika, kjer sem pustil stotnika. Oha, mene in stotnika, so očitam spravili na obvezovališče — ker tudi jaz sem jo dobil v roko. Sedaj se nahajam v bolnišnici Disagin na Ogrskem. O ranjenem stotniku nisem poznala nič zvedeti, ker ni bil od našega bataliona. Dali so mi za to srebrno svetinjo. — Ivan Klemen je to odlikovanje gotovo zaslužil!

Staroznana Lozarjevo gostilno na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani praporočamo našim okolčanom. Pri gostilni se nahaja obširno dvorišče in hlev za konje.

Živinska kuga se je začela zopet pojavljati v večjem obsegu na Ogrskem, Hrvaškem, Zgornji in Spodnji Avstriji, na Tirolskem, Češkem, Moravskem, v Šleziji in Galiciji. Zadnje čase se je zanesla tudi na Štajersko. Kinetom je še gotovo v spominu velikanska škoda, ki jo je bila prizadejala kuga na gobcu in na parkih v letih 1910. in 1911. Vsi tedaj je potrebno, da so živinorejci kar največ previdni, da se škodi, ki jo povzroča vojska, ne pridruži še škoda živinske kuge. Ako bi se kje pojavila ta bolezen, treba jo je takoj naznaniti, kakor je predpisano v zakonu, da more oblast storiti primerne odredbe proti nadaljnjem razširjanju.

Avstrija ima še dostj mož. Neka gosna, ki je pršla s posebno karto iz Amerike preko Angleske in Francoske na Kranjsko, se je začudila, da je v Avstriji še toliko krepkih mož in mladencev doma in da so ljudje tako založeni s hrano. Na Francoskem ni skoraj videti nobenega

moža v civilni obleki, s hrano so pa zelo slabo oskrbljeni.

Šola za enoroke vojake. Na Dunaju in kakor pravijo tudi v Pragi, se je začela šola za vojake, ki so izgubili v vojski desno ali levo roko; da se priučijo opravljati razna gospodarska dela z eno roko. Šola je osnoval in poučuje tudi v nji enoročni stavbenik Karl Grossepinger, ki je izgubil kot dijak roko in je vendar dokoncal svoje studije. V Budimpešti je predaval enoročnim vojakom enoročni grof Zichy in jim kazal, kako si pomaga. Zanimanje za to šolo je na Dunaju velikansko. Dosedaj jo obiskuje 21 mož.

Glas Naroda, ki izhaja v Ameriki, je preveden za našo državo.

Poravnal se je s cerkveno oblastjo gospod Anton Berce, župnik v pokou v Ljubljani. Ob tej priliki je podpisal naslednjo izjavo: Ker želim svoje vestne zadeve urediti pred Bogom, pred Cerkvijo in pred svetom, zato izjavljam: 1. V brošuri »Škot proti župniku«, ki se je razširjala povsod v Ameriki, pa tudi doma, je mnogo trditve deloma neresničnih, deloma škofu pa krivici podtaknjenih in zanj razžalljivo zasukanih, kar iz srca obžalujem. — 2. Obžalujem, da sem pisal razžalljivo zoper svojega škofa. 3. Obžalujem, da sem se udeleževal raznih shodov in na njih govoril razžalljivo proti nekaterim duhovnikom in posebej razžalljivo zoper svoje cerkvene poglavarje. — 4. V bodoče si bom prizadeval, da se bom kot katoliški duhovnik pravilno obnašal.

Vodiška Johana je bila pretekli teden obsojena radi raznih sleparij na deset tednov težkega zapora.

Junak. Alojzij Iskra, infanterist pri 17. pešpolku, doma iz Mekinj pri Kamniku, se je odlikoval v vojski z Rusi s tem, da je nesel v najhujšem ognju krogel ranjenega stotnika nad eno uro do obvezovališča.

Čudovita rešitev naših artiljerijskih častnikov v Belgiji. Zet g. Angela Casagrande v Avdovščini, poročnik trdnjavske artiljerije, batalion št. 8, poroča iz Ganda (Belgija): Stotnik Mayer in poročnik Palm naših motornih baterij sta se peljala v avtomobilu. Kar naenkrat se razpoči ena bomba nad njima. Šrapneli zadenejo in raznesejo Mayerjev samokres in Palmovo torbo, avtomobil je 16krat preluknjan in — o čudat! — oha oficirja nepoškodovana. Lastnik avtomobila, poročnik Palm, hoče hraniti nepopravljen avto v spomin.

Ranenci v Ljubljani. V petek zvečer so pripeljali v Ljubljano zopet 420 ranencev iz severnega bojišča. So Poljaki, Madžari, Čehi in Nemci. Pričakujejo, da pripeljejo v Ljubljano še veliko ranencev. Prostora imajo pripravljene za 8000.

Božična darila vojakom se bodo sprejemala samo med 5. in 15. decembrom. Poštni paketi ne smejo tehtati več kot 5 kg in ne smejo biti niti dolgi niti široki čez 60 cm. V paket se sme položiti tudi pismo. Paketi, ki se ne bodo mogli oddati, se ne bodo vrnil, temveč se bo njih vsebina razdelila med druge vojake.

Ustrelil se je 32 let stari oženjeni narednik Franc Granegger, stanujoč v vojaškem skladišču v Ljubljani. Pravitlo, da se mu je vsled prenapornega dela znešalo.

Francosko vojno sodišče je obsodilo na ostre kazni več nemških vojskih zdravnikov in bolniških postrežnic, češ da so ropali zdravila in hrano. V Nemčiji je nastalo vsled tega veliko razburjenje.

Gorke odeje iz papirja. Gospa C. Ulepaš v Kodanju podaja naslednje navodilo za napravo papirnih odej bodisi za vojake ali pa za revne sloje: Za vsako odejo je treba 70—80 posameznih časopisnih listov, torej približno časnik od dveh tednov. Vsak list se vzame posebej v roko in kolikor mogoče dobro zmečka; nato se list poravnava pa zopet zgnete, kar je treba približno 8 krat ponoviti, tako da postane papir mehak in voljan kakor volna. Tako zmečkani in poravnani listi se polagajo v velikosti odeje po tleh ali na veliko mizo, in sicer 8 krat drug vrh drugega ozir. drug poleg drugega na način, da se listi »vežejo« med sabo (kakor n. pr. opeka pri zidanju) in ni nobene spranje. Nato se tako sestavljena odeja prešije najprej krog in krog, potem pa še po dolgem in počez tako nagosto, kolikor pač treba, da se listi dobro vstop držo. Za prevlako služi lahko vsako blago, tudi iz krp sestavljeno, je dobro. Tudi prevlako je križema prešiti na papirno odejo, kakor so prešite n. pr. odeje, ki so z njo podložene. V dobrih 3 urah je odeja lahko gotova. Pomagajo lahko tudi otroci — zlasti radi bodo gnetli in poravnali papir.

Pogreša se. Anton Ovsenek, posestnik na Gorici na Gorenjskem. Služil je pri inf. pešpolku št. 4, komp. št. 6, vojna pušta št. 48. Zadnjič je pisal 10. avgusta iz Budimpešte, potem pa ni bilo nobenega glasu več o njem. Kdor bi kaj vedel, naj blagovolji naznaniti njegovi ženi Franciški Ovsenek, vas Gorica, pošta Radovljica, Gorenjsko.

Oglasil se je iz ruskega ujetništva Anton Rapel, ki je služil pri 17. pešpolku in je doma iz Kalu pri Št. Petru na Nožanjskem. Naznanjen je bil med mrtvimi. Sedaj pa piše sorodnikom, da je zdrav.

Svetovna vojska. 3. sesitek, ki obravnava razmere med Nemčijo in Rusijo, imajo sedečo vsebino: Nemčija po sarajevskem umoru. — Razmerje med Nemčijo in Rusijo. — Cesar in car. — Napetost do skrajnosti. — Zadnji brzojavki. — Struna je počila. — Mobilizacija. — V beli dvorani. — Nemška armada. — V Peterburgu. — Ruska mobilizacija. — Prvi boji na severni meji. — Podrobnosti iz prvih bojev. — Prvi boji na južni meji. — Pregled teh prvih bojev. — Prvi veliki boji. — Jutranji pogovor. — V mazurskih jezerih. — Strašni boji. — Kdo je bil kriv. — V zopet osvobojenem Allensteinu. — Sodba o ruskih vojaki po prvih bojih. — Ruske grozote. — Kamor je stopil kozaski konj. — Še ena slika iz krajev prvih bojev. — Črtice. — Sesitek krasi tudi več lepih slik.

Požari. Iz Ljubnega na Gorenjskem se poroča: Zvečer dne 20. novembra je bilo pri nas strašno plati zvana in grozen krik in vik nam je naznanjal požar, katerega ne pomni že najstarejši ljudje v vasi. Goreti je pričelo pri Jožetu Praprotniku koncem vasi. V kratkem času je vpepelil ogenj vse posojpe in imetje, kakor tudi sosednji Pezdličev skedenj in hlev. Zgorela je vsa krma, žito, orodje itd. S skrajno silo

so rešili komaj živino, prašiči pa so se zelo opekli. Zažgala je zlobna roka in brezvestneža so ljudje videli teči po polju. Ta požar nam je pokazal neprecenljivo vrednost vodovoda, kajti brez njega bi bila vas izgubljena. Smoter vse gasitve je bil omejitvev požara. Gašenje se je vršilo, dasi je toliko mož pod orožjem, v redu. Zahvaljujemo se pri tej priliki posebno tudi vrlim Naklancem, Lešanom in Mošnjanom, ki so tako hitro prihiteli na pomoč in omejili požar. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani pa je zavarovalnico, dasi žal ni velika, tako in pravilno poravnala, za kar ji bodi izrečena prisrčna zahvala. — Dne 25. pr. mes. je nastal požar pri posestniku Janezu Kompore na Ustju pri Vipavi. Bilo je že pozno zvečer, ko je izbruhnil ogenj hkratu na dveh krajih in napravil omenjenemu posestniku škodo do 60.000 K. Ogenj je uničil gospodarska poslopja, dvojce goved in več hektolitrov vina. Zažgal je iz jeze in maščevanja posestnikov brat, s katerim se je ravno zvečer prepiral. Požigalca pa je orožnik takoj drugo jutro prijel, ravno ko se je nameraval vtopiti v reki Vipavi. Pohvalno moramo omenjati, da je kmalu nato, ko je nastal ogenj, prihitelo vojaštvo z dvema častnikoma in omejilo ogenj ter rešilo več stvari pred ognjem. — Dne 25. pr. mes. popoldne je pričelo goreti na Rakovniku v začasni shrambi prekajenega mesa. Ogenj so k sreči še pravočasno opazili tam nastanjeni črnovojniki artiljerijskega nadomestnega oddelka, ki so ga pogasili, še predno je došla mestna požarna bramba. Če bi ne bili črnovojniki tako odločno in hitro nastopili, bi bila lahko nastala velikanska škoda, ker so bližnja gospodarska poslopja prenapolnjena z mrvo in s slamo.

Božične in novoletne razglednice so že izšle kot II. skupina »Vojska v podobah«. Ta skupina vsebuje zopet 16 raznobarnih razglednic, ki predstavljajo samo izvirne božične oziroma novoletne prizore, nanašajoče se na sedanjo vojsko. Cena kot doslej 1 K za skupino. Naročila sprejemajo Katoliška Bukvarna, prodajalna Katol. tisk. društva, I. Samec in še razne druge trgovine, pošilja jih pa tudi uprava »Bogoljuba« v Ljubljani.

Nemški cesar je podelil našemu prestolonasledniku železna križca 1. in 2. razreda. Prestolonaslednik se je za to odklanjanje topla zahvalil cesarju.

Kako je v Przemyslu. Neki potnik, ki je krog 10. novembra zapustil Przemysl, pripoveduje v dunajskih listih: Trdnjava je bogato založena z živili. Na tovornem kolodvoru je natlačeno polno vlakov z moko in prepečencem, ki so zadnje dni dospeli čez Chyrow. Redki so le predmeti razkošja in draga nekatera živila. Tako stane 1 liter mleka 1 K, 1 kg surovega masla 7 K, 1 kg salam 8 K, 1 liter ruma ali žganja 9 K, 1 škatljica vžigalic 1 K, ena škatljica čokolade 9 K. Od treh vagonov piva, ki so dospeli pred mojim odhodom, najbrže že davno ni več nobene kaplje.

Zimska vojska proti Rusiji. Stotnik V. Hueber piše, kakor poročajo graški listi, o zimski vojski proti Rusiji, da je za vojsko zima najugodnejši čas. Mraz provzroča suha tla. Kdor je še pred kratkim videl

kako gališko cesto, na kateri so se ljudje in živina pogrezali do kolen, umeva, da pozdravljajo vojaki osušene ceste in so zato marši olajšani. Mraz tudi zatere nevarnosti kužnih bolezni. Vслед zmrznjene zemlje se tudi težje izkopujejo strelski jarki in utrdbe. — Po poročilih iz Peterburga za sedaj radi snega ni misliti na popravo od Nemcev porušeni varšavskih železniških prog. Rusi so sedaj med Varšavo in Lodzom vpeljali promet na saneh.

Vrta rodbina. Iz Žužemberka, a zdaj na severnem in na južnem bojnem polju vojskujoči se bratje in bratrance uljudno naznanjajo sorodnikom in prijateljem, da niso mrtvi, kakor se je domnevalo, ampak so le ranjeni in bolni: Franc Kramaršič (strojevodja), korporal, bolan; Izidor Kramaršič (modilest), četovodja, ranjen; Emanuel Kramaršič (organist), ranjen v desno lakt; Julij Kramaršič (železniški uradnik), narednik, v službi; Ernest Kramaršič (urar), četovodja, bolan; Edvard Kramaršič (železniški sukač), četovodja, v službi; Janez Kramaršič, c. in kr. major v Ljubljani; Jožef Kramaršič (strojevodja), korporal, umrl pred vojsko. Ostali sorodniki so doslej še zdravi v službah.

Beneški patriarh kardinal Cavallari je dne 24. t. m. umrl. Rojen je bil leta 1849., beneški patriarh je postal leta 1904.

Nov denar. V dunajskih poučenih krogih se govori, da se namerava v kratkem izdati novo vrsto denarja po 50 vinarjev.

Drago plačano prorokovanje. Na Dunaju je prišel nekega dne k Magdaleni Lass profesor godbe Pavel Schneider ter jo prosil, da naj mu prorokuje na karte. Magdalena Lass je bila prej služkinja, potem se je pa pričela pečati s »prorokovanjem«. Ker je spoznala, da je gospod profesor precej lahkomišljen človek, ga je začela loviti v svoje mreže. Nekega dne mu je začela praviti, da je umrl njen oče, ki je bil bogat živinski trgovec, in da je zapustil 800.000 K premoženja. Pravila je dalje, da se bo morala pričeti za dedščino tožiti, ker je bila pred leti postavljena pod kuratelo. Profesor ji je začel dajati »na račun« dedščine večje zneske po 100, 300, 1000 in 2000 kron. Nekega dne je prišla Magdalena k profesorju z veselo novico, da je zadela v loteriji 120.000 kron. Napisala je tudi takoj pismo, v katerem je odstopila profesorju polovico tega velikega »dobitka«. Ko pa le z dedščino in tudi z dobitkom ni bilo nič, so se začele profesorju odpirati oči in prejšnji teden je stala Magdalena pred sodiščem, kjer se je izkazalo, da je ogoljufala profesorja za 66.000 kron. Zato je dobila tri leta strogega zapora. Gospod profesor je prorokovanje na karte drago plačal.

Temu je tudi vojska obrnila. V francoskem ujetništvu na otoku Korzika se nahaja tudi bankir Mendelesohn iz Berlina. Mož je eden izmed najbogatejših berlinskih bankirjev. Njegovi dohodki na dan znašajo 10.000 frankov. Sedaj pa mora z drugimi ujetniki delat za 5 centesimov na dan.

Kako se pomnoži denar v hranilnici. Te dni, ko se je podpisovalo vojno posojilo, je prišla v neko banko v Pragi stara ženica s hranilno knjižico, na katero je bilo leta 1836. vloženi 240 gold. Ženica je

hotela dati to kot vojno posojilo. Mislija je v svojih računih, da se je od leta vloge podvojnih kapital, t. j. da je prvotna vloga narastla za 480 gold. in da ji bo treba dati še 20 gold., da bo znašalo vojno posojilo 500 gold. ali 1000 kron. Kako pa se je ženica začudila, ko so ji povedali, da se je od vloženi 240 gold. nabralo že toliko obresti, da znaša sedaj cela vloga 16.000 kron. Od leta 1836., to je v 78 letih, je narastla vloga 240 gold. na 16.000 kron.

Avstrijo varuje Bog. Leta 1809. je sedel v svoji nizki hišici v predmestju dunajskem, Gumpoldskirchen, skladatelj naše cesarske pesmi Jožef Haydn pri glasovirju. Igral in pel je »Bog ohrani«. V njegovo igranje in petje pa je grmelo iz topov okrog Dunaja. Francozi so oblegali Dunaj. Topovi so umolknili, Dunaj se je udal in sovražniki so prihajali v mesto. Iz Haydnove hišice pa je grmel mogočni »Bog ohrani« budil je v Dunajčanih upanje in samozavest. Res se ni veselil Francoz dolgo svojih zmag, bitka pri Aspernu je prestrašila Napoleona in rekel je: »Nič niste videli, ker niste videli Avstrijcev pri Aspernu.« Tudi danes grome topovi. Sovražniki Avstrije na desno in na levo, na morju in na kopnem, spredaj in zadaj! Mogočno doni v grmenje sovražnikov naša pesem. Avstrija, dom omike in ljudske sreče, prihaja zmagovita in čista iz boja za pravico in mir — varuje jo Bog in strme sovražniki!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4¹/₂% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

Iz Križa pri Trziču. Ivan Mali, po domače Rožman iz Golnika, je ujet na Ruskem in ni ubit, kakor se je govorilo. Ranjen je bil v levo roko in v hrbet. Sedaj se nahaja v Stavropolu na Ruskem.

Gradiše. Časopisi prinašajo zdaj brezbrežštevila dopisov v spomin padlim junakom, prav je to! Saj ti žrtvujejo za nas vse kar imajo najdražega — svoje življenje. Naš kmečki list: »Domoljub« se je pa v mirnem času spominjal tudi rad svojih somišljenikov in zvestih naročnikov. Ne bilo bi pa prav, ko bi se ne spomnil »Domoljub« saj v par vrsticah Frančiške Peštator iz Gradiša — zveste naše somišljenice in

bralke »Domoljuba«. Ni je kmalu dalec na okoli tako prijazne vasi, kakor je Gradiše. Tujcu se priljubi že na prvi pogled; okolica gradiška, ki je izredno krasna. Kar je pa največ vredno, so Gradišani poštenjaki od nog do glave, bogati in pridni kmetje. Poleg tega pa odlični katoličani, zvesti somišljeniki S. L. S. in skoraj vsi naročniki »Domoljuba«. Med temi ljudmi je bila tudi »Pestarjeva teta« splošno v vasi tako imenovana in člana Franciška Pestator. Ranjca je bila posestnica, omožena ni bila. Bila je precej izobražena, ker je bila v mladih letih na Dunaju. Toda nosila se je preprosto in ne pačila tako kakor se pači marsikatera ženska, ki gre iz kmetov nekoliko v kakšno mesto. »Pestarjeva teta« je bila odločna ženska, popolnoma moške narave, le žal, bila je včasih prenegle jeze, in to ji je tudi malo pospešilo — smrt. Bila pa je pri vsem tem usmiljenega srca in marsikdaj kateremu pomagala, ako je videla, da je v resnični potrebi. Nje najljubši prijatelj je bil »Domoljub« tudi »Slovenec« in knjige »družbe sv. Mohorja«. Letošnja jesen pa jo je bolezen položila v posteljo, iz katere ni več vstala. Ni bila dolgo bolna; petega listopada jo je že Vsemogočni poklical v boljši svet, kjer ni boleznij ne smrti...! V starosti 75 let. Upamo da je bil nebeški Oče ranjci usmiljeni sodnik... Sveti ji večna luč! Anton Stražar.

Iz Tržiča. Društvo sv. Jožefa priredi v soboto ob pol osmih zvečer Miklavžev večer v prostorih tukajšnjega dnevnega zavetišča na Skali. Dostop imajo člani in članice društva z otroci in obiskovalci zavetišča. Člani in članice plačajo vstopnino 20 vin. Darila za otroke naj se v soboto popoldne odajo v zavetišču. Posebna vabila se ne bodo raznašala.

Koroška Bela. Ob začetku sedanje vojske se je v naši občini ustanovil odbor, ki si je za nalogo postavil po občini nabirati denar za naše vojske vojski. V teku trimesečnega delovanja je odbor nabral lepo vsoto 1785 K 10 vin. Iz tega denarja se je najprej omislilo okoli 300 volnenih izdelkov, katere so naši šolski otroci pod vodstvom svojih gđc. učiteljic napletli. Na c. kr. okr. glavstvo se je odposlalo za »Rdeči križ« 300 K, za božično darilo se je pa nakupilo različnih tobačnih vrst za 100 K in se oddalo podružnici »Rdečega križa na Jesenicah. Vojno ministrstvo na Dunaju je prejelo 411 K kot dohodek od vožnih listkov, kokard, razglednic i. t. d. Ostanek 800 K se bo po potrebi porabil o poznejšem času. Da je zamogel odbor razpolagati z toliko svoto, gre vsa čast in hvala našima nabiralkama, gospicama Reziki Čopovi in Francici Mencingerjevi, ki se vsaki mesec od hiše do hiše z nabiranjem trudite. Častno je tudi za naše tovarn. delavce, ki od svoje plače mesečno po 1 K v ta namen žrtvujejo. Velike zasluge ima tudi naš vrlj. gosp. postajenačelnik Hlebec, ki drage volje pri vožnih kartah pobira dvavinarski dar. Iz navedenega je razvidno, da se mora naša občina glede darežljivosti za naše vojske prištevati med najbolj delavne na Kranjskem. Fr. Košir, t. č. predsednik.

Moravče. Na dan brezmadežnega spočetja Matere božje dne 8. decembra uprizori dekliski odsek igri »Fabiola in Neža«

in »Marijin otrok. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup volne za vojske, pričakujemo obilne udeležbe. Po litanijah torej v Ljudski dom. — Pogreša se že od meseca septembra Peter Grilj, ki je služil pri 5. stotnji brambovskega polka št. 27. Kdor bi kaj vedel o njem, naj proti povračilu stroškov sporoči Antonu Demšar, kaplanu v Moravčah.

Št. Janž. Kat. slov. izobr. društvo priredi v svoji dvorani v nedeljo dne 6. decembra popoldne ob 2. uri igrokaz v 5 dejanjih: »Lurška pastarica«. Igra se uprizori v proslavo 66 letnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Čisti dobiček se porabi v korist »Rdečega križa«. Vsled tega domorodnega namena se pričakuje največja udeležba. V slučaju, da bi dvorana ne zadostovala pri 1. uprizoritvi, se igra ponovi na praznik dne 8. decembra.

Iz Ribnega pri Bledu. Svetovna vojska je tudi našo župnijo hudo zadela. Okrog 80 mož in fantov je v vojski. Nekaj je že ranjenih oziroma obolelih, izmed katerih so se ozdravljeni zopet morali vrniti v boj. Mulej Janez iz Bodešč in vdova Katarina Dežman tudi iz Bodešč imata vsak po štiri sinove vojske, ki so točasno na bojnem polju. Vrh tega pa na Korintnem razsaja v dveh družinah tifus. Jakob Janša, 18letni mladenič, je že umrl za to boleznijo. Druge so odpeljali v okrajno bolnišnico za blejski kot.

Št. Vid nad Ljubljano. Pretekli teden se je v Češnjavi elektrarni na Brodu zlomila glavna os. Zato imamo pravo egiptovsko temo že skoro teden dni. Najhujše je seveda bilo ker niso imeli ljudje pripravljenih luči, ker se je nesreča zgodila zvečer. Upamo, da bo kmalu zopet vse v redu. — V ruskem ujetništvu se nahajata iz Št. Vida stotnik karol Nučič in Viktor Rozman. Oče in mati Nučiča, ki stanujeta v Št. Vidu v zasluženem pokoju, sta dobivala pisma, ki sta jih pisala sinu, nazaj s pripombo: Nazaj, mrtev! Njegovo sliko je tudi prinesel »Ilust. Glasnik« in opravila se je zanj črna sv. maša. Sedaj na piše staršem, da se nahaja na Ruskem v Barnaul ob reki Ob v Sibiriji. Pravi, če Bog da, da bo oshajal Božič v Poljski cerkvi, ki se nahaja v bližini, kamor večkrat zahaja. — Viktor Rozman pa se nahaja v mestu Kurgan, istotako v Sibiriji. Skozi tri mesece ni bilo o njem nobenega glasu, in so domači že obupali da ga še kdaj vidijo. Sedaj na piše, da je bil ranjen ujet in odpeljan na Rusko kjer upa da se po sklenjenem miru zopet vrne v krog svojih dragih.

Dob. Dne 26. novembra smo imeli dva pogreba. Eden je bil prav žalosten. Komaj toliko ljudi, da so mrliča pokopali. Zakaj, ne govorimo. Ravno tisti dan je bila pokopana tudi 17letna Marija Ročelj iz Doba. Ni dolgo živela, pa je veliko trpela, in vdanu trpela. Skoro sedem let ni jedla gorkih jedi radi boleznij. Pogreb je imela jako lep, upamo tudi, da radi obilnega trpljenja radi boleznij nosi toliko lepšo nebeško krono. — Naši junaki. Tudi v Dobu imamo hišo, ki je poslala šest fantov na bojno polje, namreč Lenartova. Naštemo jih po imenu: Miha Podbevšek pri c. in kr. trdnjavskemu polku v Poli, Ferdinand Podbevšek pri c. in kr. domobranskem pošpolku št. 27., Jožef Podbevšek služi kot

šofer na bojnem polju, Janez Podbevšek c. in kr. deseterik pri c. in kr. topničarskem polku št. 7., Franc Podbevšek, četovodja pri c. in kr. 17. pešpolku. O tem zadnjem je ravnokar došlo poročilo, da je bil odlikovan z srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

Pre. Minuli teden so nas obiskali naš ljubljenski višji pastir g. knez in škof in so tri dni prav pridno spovedovali in goreče pridigovali. Obhajali smo namreč ponavljanje sv. misijona in molili posebno za zmago naših vojakov. Nad 1000 faranov je pristopilo k sv. obhajilu — vsi, razven nekaj žalostnih izjem. Ko so bili Prevzvišeni zadnjič pri nas pred 5. leti na sv. birmi, je bila naša, sicer lepa župna cerkev v prav slabem stanju. Ta čas smo jo odeli v lepo novo obleko (cementni omet, ki je veljal 8000 K), letos smo napravili tudi lepe nove orgle za 6000 K (mojster Milavec). Ker je bila sv. birma odložena, smo Prevzvišene povabili, da se prepričajo, da v vsem dobrem napredujemo. Za cesarja in domovino se vojskuje 70 naših mož in mladeničev. Mnogo je bilo ranjenih, padel k sreči še nobeden ni. Rusinskih beguncev je pri nas 34 iz Przemyslske okolice. Kakor smo lani imeli sadja preobilo, ga je letos malo. Tudi druga letina s krompirjem vred je prav slaba, da nam spomladi žuga hudo pomanjkanje. Zato je hudo, ker ne moremo skazovati del usmiljenja, kot bi bilo prav. V Postojnskem okraju je beguncev 1200, v Kranjskem pa 400. Za Ilirskobistriški okraj se je ustanovila nova podružnica Rdečega križa. Vrle članice so od začetka vojske pri vsakem večernem vlaku stregle ranjencem, ki prihajajo iz Srbije čez Reko. Sedaj pa je v Bistrici 66 ranjencev, s katerimi ima podružnica dosti opravila in skrbi.

Nalezljivosti

se nam ni bati, ako si ohranjamo telo skrbno čisto, odporno in močno, torej zdravo in skrbimo za brezhibno prebavo ter redno presnavljanje. Svetovali je torej, da je za negovanje telesa vedno pri hiši Fellerjev priporočeni, razkužujoči, antiseptični fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-fluid«, ker prav izborno služi pri revmatičnih bolečinah, prehlajenju, onemoglosti, proti zlim posledicam prepiha in vlačnosti, za negovanje in čiščenje ust in kože. 12 steklene stane poštine prosto samo 6 K Ravnotako potrebne so Fellerjeve prebavo pospešujoče, želodce krepčujoče raharbara kroglice z znamko »Elza-kroglice«, ki stanejo 6 škatlice, poštine prosto samo 4 K 40 v. Daleko čez 100. 00 zahvalnih pisem potrjuje veliko vrednost teh domačih zdravil, ki bi jih prav sedaj ne smelo manjkati nikjer. Pristna se dobivajo od lekarnarja E. V. Feller v Stubiču, Elzatrg št. 16 (Hrvatsko). 3230

Kolera.

Dne 3. avgusta t. l. so poročali nemški časopisi, da je neki francoski zdravnik poizkusil z dvema preoblečenima francoskima častnikoma s kolerabacili zastrupiti vodnjak v Metz.

Čez tri dni so tisti časopisi to poročilo preklicali, opozorili pa čitatelje, da naj bodo pazni.

Tudi nemški zdravniki so zmajevali z glavami in bili prepričani, da je nemogoče, da bi se zdravnik, katerega življenska naloga je v prvi vrsti ta, da rešuje s svojo znanostjo ljudem življenje, spozabil tako

daleč, da bi poizkusil s kužnimi semeni življenje tisočev zavratno umoriti. Pa če bi se tudi med zdravniškim stanom našel tak izjemni človek, si bo moral reči vsak trezno misleč, da je takega dejanja zmogel samo blazen, ne pa zdrav človek.

Vsa zgodovina nam ne navaja niti enega, z dokazi podprtega slučaja, da bi se dal zdravnik premotiti od političnih strasti in postal zavratni morilec tisočev. V zgodovini se sicer lahko čita, da je Jaques Coillici, zdravnik francoskega kralja Ludovika II., po naročilu svojega kralja pripravil nekaj steklenic vina, pomešanega s strupom, ki naj bi kot darilo angleškemu kralju Edwardu IV. pripravilo pot na drugi svet. Toda z dokazi to ni podprto in tem manj verjetno, ker je pisal to angleški zgodovinar. Tudi še par drugih slučajev navaja zgodovina, ki pa niso podprti z zadostnimi dokazi.

Še huje kot gorenje poročilo pa so zopet nemški časopisi poročali dne 5. avgusta. Poročilo se je glasilo: Pred tremi dnevi smo dobili poročilo, da se v Pasteurjevem zavodu v Parizu (zavod, kjer se zdravijo stekline) po naročilu francoskega vojnega ministrstva goje v neizmernih množinah bacili kuge, kolere in tifusa z namenom, da bodo te bacile porabljali francoski vojaki v bojih na nemško-francoski meji, da bi na ta način zanesli med nemške vojake nalezljive bolezni.

Vzemimo, da je francosko vojno ministrstvo v resnici stavilo take zahteve na učenjake svetovnoznanege zavoda. Kakšen odgovor bi pač prejel francosko vojno ministrstvo? Gotovo ne drugačnega kot ga je svoječasno prejel francoski general Napoleon, ki je zahteval od glavnega zdravnika njegove vzhodne armade, da naj da ranjenim in kužno bolnim, katerih niso mogli na potu iz Sirije seboj vzeti, opija, da bodo prej in lažje umrli. »General,« je odgovoril na to zahtevo Napoleonu, ki je bil tedaj samo še general, zdravnik, »jaz za moj del poznam eno nalogo, človeku življenje ohranjati, ne pa uničevati!«

To storijo o Napoleonu so takrat razširjevali posebno angleški časopisi. Ko je bil cesar Napoleon pregnan iz Francije in ujetnik na otoku sv. Helene, je označil to pripovedovanje angleških časopisov kot neumno laž.

»Varujmo se torej,« pravi Georg Sticker, iz čegar članka v nemški reviji »Hochland« povzemamo te vrstice, »varujmo se naše sovražnike tamkaj in s takimi stvarmi blatiti, katerih ne bi hotel prenašati noben narod. Francozi sicer niso angelji, toda francoskim učenjakom je kakor našim njih znanost presveta, da bi jo porabljali za nřzke zavratne umore.«

Grški zdravnik, po imenu Galen, ki ki je živel za vladanja Marka Aurula v Rimu, je rekel enkrat, da je zmogel dati navodilo, kako se ohrani življenje novorojenčkov. To navodilo pa da samo Grkom, Rimljanom in onim narodom, ki so prepojeni grškega in rimskega duha. Za Germane in druge barbare pa da ne da svoje znanosti, ker je nevredno ohranjati njih življenje prav tako, kot bi bilo nevredno varovati življenje divjih zveri, levov, tigrov itd. Čeprav je Galen tako govoril, vendar ne moremo verjeti zgodovi-

narju, ki pripoveduje, da je isti Galen izdal sredstvo, s katerim bi se mogli germanski sinovi zastrupljati.

»Bogu bodi potoženo,« pravi gori omenjeni Georg Sticker, »da se dobe v Nemčiji še vedno ljudje, ki so bili sposobni francoskim zdravnikom naprtiti tako nesramnost, kot so poročila o nameravanem zastrupljenju vodnjakov in vojakov z bacili. Ali ti ljudje ne pomislijo, da take nesramnosti padajo vedno nazaj na one, ki se jih izmišljujejo in jih razširjajo?«

»Ali pa ne pomislijo tudi, da ostane strah med ljudstvom, ki škoduje tako zelo?« tako se vprašuje ta pisatelj.

Vzemimo, da bi kak blaznež ali lopov res poizkusil okužiti vodnjake, mesta in cele dežele s kužnimi semeni, ki se imenujejo bakterije. Kaj bi s tem dosegel? Prav malo! Tudi če bi razsejal milijarde in milijarde teh kužnih semen, bi ostala nesreča, ki bi jo s tem prevzročil, vendarle omejena. Posrečilo bi se mu morda okužiti tega ali onega človeka, morda to ali ono družino ali družbo, nikdar pa bi ne žela njegova zlobna nakana med stoterimi ali tisoči. Tako enostavno se namreč ne da razširiti kužnih bolezni. Kuga, kolera, tifus gotovo ne pridejo na dan brez kužnih semen ali bacilov. Toda bacil sam ima pri kugi najmanj za govorit. Klic: tukaj kužni bacil, torej kužna epidemija! je podoban strahu parkeljna, s katerim se strašijo neubogljivi otroci.

Bacil je namreč podoben žitnemu semenu, ki mora najti ugodno zemljo, da more kaliti. Bacil mora biti okrepjen na njemu pripravnih in ugodnih tleh, ako hočemo, da bo v tisoče in tisoče razširjen, močel najti široko polje za svojo smrtno roko.

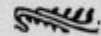
Kako težko je z bacili enega samega človeka uničiti, se je pokazalo pri razpravi proti morilcu Hopfu v Frankfurtu, ki se je vršila pred pol leta. Hopf je poizkušal z bacili jetike in kolere spraviti iz življenja svojega očeta, mater, tri soproge in dva otroka, da bi se iznebil neljubih mu sorodnikov in se polastil njih življenske zavarovalnine. Pa se mu ni posrečilo z bacili to doseči, temveč se je moral poslužiti strupa arzenika, da je mogel doseči svoj satanski namen.

Na zgledih boleznih kolere, ki je bila že mnogokrat v Evropi razširjena, najlažje dokažemo, koliko stvari vpliva na to, da se more uspešno z bacili kolere zastrupiti posameznik ali pa cele množice. Na teh zgledih bomo tudi spoznali, da je razširjenje kužnih bolezni še vedno odvisno od božje roke, ne pa od človeške.

V letu 1830. je kolera prvič iz Rusije resno ogroževala Evropo. Zdravstvene oblasti so mislile, da se razširi kolera od človeka do človeka in z okuženimi hišnimi posodami, domačimi živalmi in drugim blagom. Odredile so te oblasti dalekosežne zaprtije za ljudi, živali in blago; razkuževale so cele okraje, omejile so se prometne zveze ob mejah tako, da je nastala vsled tega lakota. Kolera pa se je malo brigala za vse to. Ni se brigala ne za zaprte meje, ne za trikratne policijske verige, ne za zažiganje klora in žvepla, temveč je mirno vse take stvari prekoračila, kot da bi vse to ne bilo napravljeno za njo.

Prešla je Rusiji in se nastanila v Avstriji in Pruski, in sicer tako, kot je delala to na vsej svoji poti čez Azijo. Samo po zimi je mirovala. Prezimila je tudi po strašnih njenih moritvah v srednji Evropi do pomladi leta 1832. Pomladi leta 1832. pa je začela nadaljevati svojo pot, da bi se razširila po zapadni Evropi, Angliji, Severni in Srednji Ameriki. Pri tem svojem potovanju pa je pustila mnogo dežel v Srednji Evropi nedotaknjenih. Tako Saško, gorati del Koroške, Štajersko, Tirolsko, celo južno Nemčijo, Italijo in južno Francijo. Vse te dežele so ostale neokužene, četudi so vanje v masah prihajali begunci iz okuženih dežel.

Južna Nemčija je ostala od kolere nedotaknjena tudi leta 1833., četudi so se skozi njo preseljevali v velikanskih množicah ljudje iz okuženih dežel in četudi se je kolera strašno razširjala čez Anglijo, Norveško, severno Francijo, Belgijo, Kanado in dosegla tudi Portugalsko in Španijo. Tudi v letih 1834. in 1835. je ostala južna Nemčija prosta kolere, dasi se je ista preselila tudi v Alžir, južno Francijo in severno Italijo. (Dalje.)

Gospodarske vesti.

Moratorij. Ker so zadnje določbe moratorija s koncem meseca novembra potekle, so se izdale s cesarsko naredbo nove določbe, ki so veljavne od 1. decembra. Te določbe obsegajo sledeče važne točke: 1. Dolgov, ki so zapadli že 1. avgusta t. l. morajo biti plačani do zneska 25%. Ako je n. pr. znašal tak dolg K 1000, se mora sedaj na njegov račun plačati najmanj K 250. Od dolgov pa, ki so nastali pred 1. avgustom t. l. in zapadli v mesecih septembru in oktobru, se mora plačati mes. januarja 1915 tudi 25%. O dolgovih, ki so nastali pred 1. avgustom t. l. in zapadli oziroma zapadejo v plačilo v mesecih november, december, januar, ni govora v moratoriju, torej na te dolgove še ni treba sedaj nobenih zneskov plačati. 2. Na menične dolgove se mora plačati najmanj znesek K 100. Ostanek je podaljšan do 31. januarja 1915. Do istega časa so tudi podaljšana ozir. odložena plačila dolgov, ki so nastali pred 1. avgustom in zapadla v plačilo v mesecih december in januar. 3. Obresti in odplačila (anuitete)vseh dolgov, ki so zemljeknižno zavarovani, se morajo plačati. 4. Zavarovalnice morajo izplačati življenske zavarovalnine do zneska K 5000, ostale zavarovalnice pa od K 5000 do K 10.000. 5. Denarni zavodi morajo od vlog v tekočem računu izplačati mesečno 20% od vloge, onim, ki potrebujejo denar za obratovanje. — To so bistvene določbe novega moratorija. Kakor smo svoječasno rekli, ponavljamo, vsak, ki more, naj zadosti svojim obveznostim brez ozira na moratorij.

Mlekarnstvo. Od več strani se slišijo pritožbe, da kmetovalci, zlasti v hribovitih krajih, ne morejo po primerno visoki ceni prodati kuhanega masla. Mlekarska zveza v Ljubljani je pripravljena kupiti vsako količino kuhanega masla po primerni ceni.

Zadruga, kakor tudi posamezne osebe naj ji sporočijo množino te vrste blaga.

Obrtna zadruga na Bledu. Dne 20. novembra 1914, ob 9. uri dopoldne, priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadrugne bolniške blagajne na Bledu, »Blejski dom«. Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismeno prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu, katero je koleka prosta, najkasneje do 6. decembra 1914. Pristojbina znaša 6 K, oprostina pa 5 K. Vajenci nečlani zadruga na Bledu plačajo 12 K pristojbine.

Razglas o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani. Novi šestmesečni šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 4. januarja 1915, če ne pride kaj vmes, kar bi pričetek tega tečaja onemogočilo. Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem ter naj ji priloži: 1. krstni list; 2. domovinski list; 3. šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru; 5. npravnostno spričevalo; 6. potrdilo, da je že najmanj dve leti bil za kovaškega pomočnika. Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. decembra t. l. pošljejo ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani. Šola bo trajala do konca junija 1915. Kdor dobro prestane skušnje, more po postavi iz leta 1837. dobiti patent podkovskega mojstra; brez skušnje pa ne more nihče postati podkovski mojster. Pouk v šoli je brezplačen, učenci morajo skrbeti le za hrano ter za potrebne učne knjige. Stanovanje imajo učenci v zavodu. Doslej so bile za revne učence podkovske šole na razpolago državne in deželne podpore v znesku po 100 kron, ker sta pa c. kr. kmetijsko ministarstvo in deželni odbor ustavila za enkrat vse podpore, se tozadevno ne more nikomur ničesar obljubiti in naj torej vsak prosilec računa z dejstvom, da se bo moral ob svojih stroških prehranjevati. Učenci naj se zglase en dan pred šolskim pričetkom v podkovski šoli na Poljanski cesti. Ker je v slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev, ki bi mogli zdraviti tudi kopitne bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živine in mesa, naj bi skrbela županstva, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača ter živinskega in mesovnega oglednika. — Francišek Povše, predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske. — C. kr. veterinarski nadzornik Alojzij Paulin, od c. kr. deželne vlade imenovan začasni ravnatelj podkovske šole.

Razglas o skušnji za kovače iz podkovstva, ki niso obiskovali podkovske šole. Vsled odloka c. kr. deželne vlade z dne 2. novembra 1914, št. 30.048, se bo vršila skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 30. decembra t. l., ob devetih dopoldne v podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani na Poljanski cesti. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj vložijo pri c. kr. vladnem svetniku Ivanu Mundi (veterinarski oddelek deželne vlade) v Ljubljani do dne

15. decembra 1914 prošnjo za sprejem k skušnji, ki naj ji priloži: 1. učno spričevalo iz kovaštva in 2. potrdilo o najmanj triletni službi kot kovaški pomočnik. (Odredba ministrstva za notranje zadeve z dne 27. avgusta 1873.) — C. kr. kmetijska družba kranjska.

Listek

Zemlja.

Povest sedanjih dni. Piše Ivan Podlesnik. (Konec.)

V soboto, dne 1. avgusta je bil Mrak v Ljubljani. To je bil tisti dan, ko je napeto pričakanje med ljudstvom narastlo do viška. Vse je se nestrno povpraševalo, kaj bo? Vojska ali mir?

Zadovoljen se je vozil Mrak zvečer domov. Časopisi so poročali iz Dunaja, da je Srbija sprejela zahteve Avstrije in da je mir zagotovljen.

Pri »veseli vdovi« so bili tiste večer zbrani skoraj vsi možje in fantje iz vasi. Tudi Lovrenc je bil med njimi. Vedeli so, da pride Mrak ta večer domov. On bo gotovo prinesel pročila. Zato so nestrno pričakovali kdaj zaslišijo ropot voza s ceste. Ko pa je prihajal voz, so šli iz gostilne na cesto in ustavili voz.

»Nič hudega! Mir. Srbija je sprejela zahteve, tako poročajo časopisi,« je pojasnjeval Mrak in vsem se je odvalilo nekaj težkega od srca.

»Na to ga pa bomo nocoj,« so dejali fantje in se vrnili v gostilno. Mrak pa je ukazal pognati, da čimprej sporoči ženi veselo novico.

»Na lasu je visel mir,« je pojasnjeval Mrak Angeli. »Samo ena kratka besedica »ne«, pa bi bil mir izgubljen in Bog sam ve, kaj vse bi nastalo iz tega. Srbija je menda spoznala, da je delala krivico. Avstrija pa si bo s tem njenim nastopom silno pridobila na ugledu. Sedaj bo izginil tudi tisti večni strah pred vojsko, ki je tako zelo moril vse gospodarsko življenje. Upam, da se bodo kupčije začele dobro razvijati.«

Vsi potolaženi in mirni so šli ljudje tisti večer k počitku.

Drugo jutro je bilo v potokih in težko sivo nebo je ležalo nad zemljo. Mrak in Lovrenc sta se peljala zgodaj zjutraj v mesto k maši, po maši pa sta hotela urediti neko Lovrenčevo zadevo pri mestni hranilnici. Celo dolgo pot nista srečala nobenega človeka. Slabo vreme ni bilo vabljivo ljudem za pot v mesto.

Ko je pridrdral voz v mesto, je še vedno deževalo. Ceste so bile blatne in megla se je vlačila po njih. Že na vogalih prvih mestnih hiš so bili nabiti novi, veliki, črno-rumeni lepaki. Nihče se ni ustavil pred njimi in tudi Mrak in Lovrenc se nista zmenila za nje.

Ko pa sta ustavila voz na dvorišču mestne gostilne, kjer je Mrak navadno ustavljal, ju je vprašal hlapec, ki je spregel konja, če gresta tudi onadva.

»Kam?« je vprašal Mrak.

»No, v vojsko,« je odgovoril hlapec, začuden, da še nič ne vesta.

»Poglejta tistile plakat,« je kazal hlapec na vogal hiše.

Mrak ni verjel svojim očem, ko je čital na črno-rumenem plakatu mobilizacijski poziv. Številke polkov, ki so bili klicani, so mu plesale pred očmi in šele ko jih je drugi preletel z očmi, je našel tudi številko njegovega polka.

»Lovrenc, jaz grem,« se je obrnil k fantu.

»Kaj pa jaz, gospod?« je vprašal Lovrenc, ki je stal zadaj.

In iskala sta Lovrenčevo številko.

»Tudi ti Lovrenc...«

Nič drugega nista opravila tisto dopoldne kot pri osmi maši sta bila, potem pa pustila takoj napreči in se odpeljala domov. Dež je prenehal in kazalo je, da bo posijalo solnce iz oblaka. Srečavala sta med potjo domače fante in dekleta, ki so šli v mesto k deseti maši, ker je bila tisti dan pri farni cerkvi maša samo zjutraj. In pripovedovala sta jim o mobilizaciji.

»Ali jaz tudi, ali jaz tudi?« so povpraševali fantje. Lovrenc in Mrak, ki sta si zapomnila samo njine številke, jima nista mogla natančneje poročati.

»Poglejte na plakat in videli boste. Tam so navedeni vsi polki, katerih fantje morajo odriniti od doma.«

Fantje so pospešili korake. Vsak je hotel biti prej gotov, kako je z njim.

Ze blizu vasi sta srečala Kovačevega Lojzeta. Lovrenc ga je nagovoril:

»Lojze, v vojsko bo treba.«

Lojze je pogledal fanta, in ker je mislil, da se šali, je nekaj zamrmral predse ter hotel naprej.

»Res, Lojze,« je posegel vmes Mrak. Sedaj se je Lojze ustavil in začuden pogledal Mraka, ko mu je pojasnil kratko vso stvar.

Lojze se je obrnil proti domu.

Čez par ur je vedela vsa vas strašno novico o vojski. Kot, da se bliža strašna nevihta je bilo tisto dopoldne po vasi. Strahota pa se je še povečala, ko so opoldne prišli fantje iz mesta in se pričeli pripravljati na pot. Skoro v vsaki hiši so tekle solze in se krčila srca žalosti. Ko pa je opoldne nabil občinski sluga črno-rumene plakate tudi v vasi, so hiteli možje, fantje in žene pred to strašno jim oznanilo. Črnovojniki so držali v rokah črnovojniške knjižice in primerjali njih številke s številkami na plakatu.

»Tudi jaz... Pa ti tudi... Pa on tudi...« je šlo od ust do ust. In tudi možje so se pričeli odpravljati. Takrat je zaplakala deca pri pogledu na jokajoče matere, možje pa so se premagovali. Proti večeru je bilo pri »veseli vdovi« tako polno kot ob sejmu. Nobenega nasprotstva, nobenega sovražstva, ni bilo ne med fanti, ne med možmi. Vse je govorilo samo o vojski in

vino je teklo tisti dan kot malokdaj preje.

× × ×

Mrak je delal tisti dan pozno v noč. Zaprl se je v svojo pisarno in urejeval kupčijske zadeve. Ko je uredil pisma, je poklical poslovodjo, starega izkušnega moža, ter mu dal navodila. Ko je tudi ž njim opravil, je šel v hišo k Angeli, ki je pripravljala njegovo perilo v kovček in čistila uniformo. Njen obraz je bil objokan in roke so se ji tresle.

Dolgo v noč sta govorila in Angela je poslušno sprejemala navodila moža glede na kupčijo in drugo gospodarstvo.

V otročji spalnici se je ustavil Mrak pri vsaki postelji in se sklonil nad nedolžnimi obrazi otrok, ki so spali mirno, nič sluteč, da se poslavlja od njih oče, morda za vedno...

Takrat je začutil Mrak vso težo dne v svojem srcu. Ni šel počivat, temveč doli v hišo, kjer se je vsedel za mizo, si podprl glavo z rokami in se zamislil v težke misli.

Lovrenc pa je bil tisti večer pri »veseli vdovi«. Tudi on je bil kot drugi, v srcu težo, na ustnih smeh in na jeziku preširna beseda, da jih bodo in bodo!

Samo vojska in pesem za pesmijo se je vrstila tisti večer. Pesem o sabljici prepasani, puškici nabasani; pesem o roženkravtu in rožmarinu in pesem o dekletu žalostnem...

Tudi Kovačev Lojze je bil med fanti in nobenemu ni prišlo ta večer na misel, da bi kaj zabavljaj. Vsi so bili prijatelji, kot prej še nikoli.

Ko so odhajali, so fantje ostali na mestu. Še so zapeli. Pa kako! Tako še noben večer.

Pridi ob slovesi,
dam ti ga v spomin.
Deni na srce ga,
ču vaj ga skrbno.
Morda kdaj ob njem ti
rosno bo oko.

Pa so bila tisti večer le rosna očesa žen, ki v skrbeh niso mogle zaspati: rosna očesa mater žalosti nad sinovi-vojaki, rosna očesa deklet nad fanti.

Dolgo je ostal Lovrenc na vežnem pragu. Ni se mu hotelo v hišo in skoraj neverjetno se mu je zdelo, kar je doživel ta dan. Komaj in s trudom je prišel domov, pa bo moral zopet nazaj in potem še naprej.

— In ti, moja zemlja, kdo te bo obdeloval, kdo ljubil?

Pogledal je na vas. Pri Šimenčevih je bilo že vse temno. Takrat je čutil Lovrenc v srcu neko zadovoljnost, da mora tudi Kovačev Lojze od doma.

× × ×

Do mesta so jih spremile žene in matere. Očetje pa so jih vozili. Šli so.

»Nad Srbe!« tako so govorili. Toda nad Srbe je šel iz vasi samo Kovačev Lojze, drugi so morali nad Ruse. Lovrenc pa celo nad Francoze z nemško armado.

Čez tri mesece je bila Mrakova Angela vdova.

Lovrenčeva sestra Micka tudi že dolgo ni dobila poročila o Lovrencu. Slutnja ji je rekla, da bo v tem letu žalovala ne samo po materi in možu, ampak tudi po bratu — zadnji opori.

Zemlja se je pripravljala počivat. Tuja zemlja v Galiciji in Srbiji pa je še vedno sprejemala v se semena. Pa kakšna semena! Naše junaške fante!

Zemlja, kaj boš rodila iz takih semen? Kaj boš rodila, vsa prepojena kri naših junakov?

Rekrut.

Spisal Henrik Conseience.

I.

Izžreban.

Tako ljubo je sijalo mlado solnce raz svoje nebeške poti, kakor da bi bilo vzvišeno in milo obličje Stvarnika, ki kliče smehljaje stvarstvu: »Vstani! — Minula je zima, oživi se in raduj se pred mojim obličjem!«

Klic prijatelja solнца je slišalo samo par rastlin. Po brežinah je gibala norličica, (zvonček) svojo belo glavico, leska ob gozdu je zibala svoje rumene jambreke in jeternik pod grmovjem je razvijal svoje prve nežne liste. Ptičice pa so se radovale toka tople svetlobe, skakale in prhutale so vesele, pele so, da se bliža čas radosti, čas ljubezni.

Nedaleč od vasi Zalesje, ki se skriva za gozdičem smrek, sta stali dve koči, leseni, ometani z ilovico. Stali sta samotni, kakor da je pozabil svet nanju. V prvi koči je bivala uboga vdova s svojo hčerko Katarino, kravica v borenem hlevu je bila nju edina last, par njiv sta imeli v najemu od premožnega vaščana.

V drugi koči je bivala tudi vdova. Z njo njen oče, ki je bil dosegel že visoko starost, sin Jan, ki se je bil razvil v krepkega mladeniča in drugi sin, deček Pavle, ki še ni bil slekel dolge srajčice prvih otroških let.

Druga koča je bila bolj premožna, kajti imela je vola in kravo in večje število njiv v najemu, a v kljub tej razliki v premoženju, so bili lastniki obeh koč že od nekdanj kakor ena sama rodbina, ljubili so se medsebojno in podpirali drug drugega kakor je nanašala potreba. Jan je izoral s svojim volom sosedo njivo, Katarina je pasla sosedovo živino, plela in žela je sosedovim — nikdar pa ni prišlo ne temu ne onemu na misel, da bi prešteval in računil: Toliko sem naredil jaz tebi, a ti meni toliko...

Priprostega srca so živeli zadovoljno ob znesnem kruhu, katerega jim je podaril Bog, niso vedeli kaj se godi v velikem svetu zunaj, tudi jih ni zanimalo, da bi vedeli. Meja njihovega sveta je bila tesno urejena, tu razgled na lesovje in cerkveni zvonik, tam širna planjava, nad vsem neizmerno nebo. Petje in smeh sta spremljala delo

v obeh kočah, nikdo izmed njunih prebivalcev ni želel, da zamenjal svojo usodo s katerokoli drugo boljšo.

Ljubezen je bila, ki je oživila s svojim čarom samoto. Jan in Katarina sta se ljubila ne da bi se zavedala tega, ljubila sta se z onim plašnim čistim čustvom, ki povzroči, da zardi zaljubljenemu čelo pri najbolj nedolžni besedi, ki navdaja srce z slutnjo nadzemske sreče, ki izpreminja življenje v ene same dolge sanje blaženstva.

Ubožci! Niso mislili v svoji sreči na zunanji svet, na postave, ki obstoje, da se vzdržuje red in moč. Živeli so polni upanja v svoji sladki in lepi revščini, meneč, da je pozabil svet nanje, kakor so pozabili oni nanj.

Toda tam so pisma, listine, knjige. Vsak je popisano, nikdo se ne izgubi. Naenkrat je prišel glas, ki je zahteval krvni davek od ubogih koč. Edini prebivalec koč, čigar roka je bila tako močna, da je iztrgala zemlji kruh v potu obraza — edini vdovin sin bi moral vleči žreb — in če potegne njegova roka nesrečno številko — se bo moral posloviti od svojcev — morda na večno. Njegova nežna duša bo izkravela vsled ran, katere ji bo zadalo divje vojno življenje, o metežu in nemiru bo pozabil in se odvadil tihega dela, tihe sreče.

S črnim križcem si je bila zaznamovala Katarina dan marca 1. 1833. na stenskem koledarju. Prišel je oblačen, jokav — in jokavo je bilo pri duši prebivalcev tihih koč, kajti Jan je bil odšel v družbi deset fantov iz vasi na žrbanje v mesto Brehte.

Popoldne je bilo, čas da se vračajo naborniki. V Janovi koči sta klečali obe vdovi pred Marijinim kipom z visoko dvignjenimi rokami, Pavle je jecal besede molitve, se je jokal, ker so jokali lastna in sosedova mati, ded je kolebal po hiši, nazadnje ustavil na hišnih vratih, se je uprl z roko na trto in gledal s povešeno glavo v tla kakor da gleda v grob. Katarina pa je božala v sosedovem hlevu sosedovo kravo, kakor da hoče tolažiti žival radi odsotnosti njene gospodarja.

Mračno nebo, ki ni imelo solze in svinčena tihota sta viseli nad kočama, le včasih je pretrgalo molk tožno mukanje vola ob jaslih. Katarina je pogladila vola in stopila iz hleva k dedu, rekla ni nič, samo gledala mu je pozorno v oči. Razumel je. Segel je po močni gorjači in rekel deklici:

»Ne obupaj ljuba duša, saj nam bo Bog pomagal iz te grozne sile. Daj — pojdiva ubogem rekrutu naproti.«

Ded je stopal hitro, kolikor so mu dopuščale moči po stezi, ki je vodila proti vasi. Katarina pa je stopala počasi za njim, počasi dasi je gorel v njej nemir, ki jo je gnal naprej. Ded se je ozrl po deklici in zapazil je, kako lazi potrta in bleda. Počakal jo je in prijel jo je sočutno za roko, govoreč:

»Ubožica, dušica...! Kako imaš rada našega Jana. Ni ti pravi brat in vendar si potrta, skoraj še bolj kakor

mi. Pogum Katarinčica, pogum! saj še ne veš kaj je odločil Janu Bog.»

Deklica pa se je ozrla plašno po lesovju, se je tresla in vzdihovala: »Tako sem prestrašena, tako sem prestrašena...!«

»Prestrašena...!« je ponovil ded in je sledil njenim pogledom, ne da bi mogel razbrati kaj vidi ali sliši dekle, ki se je zaihtelo naenkrat in si zakrilo obraz z rokama, vsklikaje pretrgano:

»Zgodilo se je — mi smo nesrečni — izžreban je — izžreban...!« »Odkod pa veš ti to?« — je vprašal ded plaho, dekle je pokazalo s prsti na gozdiček pred vasjo:

»Tam!... Za lesom!... Poslušajte!...!«

Ded je stresel glavo: »Ničesar ne slišim. Beži, beži Katarina, dušica, pospešiva raje korak, gotovo slišiš rekrute. Tem bolje.«

Toda Katarina se je ustavila pri prvem koraku, mahaje obupno z rokama: »Moj Bog!... Moj Bog!... Kak glas slišim, kakor jok smrti...!«

Njeno jokanje je zmedlo starca, plašno je motril deklico in se je trudil, da bi ujel glas, ki je plašil njo; a zaman je nastavljal ušesa, nič se ni oglasilo na tih planjavi. Nasmehnil se je pomirljivo: »Prismoda! — Samo veter slišiš, ki šumi po drevju.«

»Ne!... Ne!... Tam dalje za lesom... Ne slišite žalostnega glasu!...« Zategnjeno, jokajoče, čudno, je pritožilo zdaj čez gozdiček — in ded se je oddahnil: »Zdaj mi je jasno kaj slišiš. To je pes najemnika Andreja, saj veš, da je njegova žena jetična in da pričakuje že dolgo konca. Pes joče — znak da je umrla ali da bo — sprejmi Bog milostno njeno dušo!«

Malo osramočena je sledila deklica dedu brisoč si venomer oči s pisanim predpasnikom. In zopet jo je karal ded ljubeznjivo:

»Ali dušica draga! Če si že ti taka od žalosti, kaj naj rečem pa jaz njegov ded, kaj naj reče sirota njegova mati? Mi smo ga vzgojili v potu svojega obraza — mi smo ga ljubili bolj kakor punčico svojega očesa. Stari smo zdaj in bolelni in Jan mora delati za nas... Bodi Bogu potoženo! Naj nam preloži Bog! Če ni poslal Bog Janu angela, da mu vodi roko pri žrebanju, nas mora zapustiti Jan v naši potrebi in revščini...!«

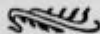
Tako žalostno je govoril ded, da je izmil nov potok solza Katarinino belo lice. Nakrat se je pa ojunčila in govorila možko: »Kaj to, oče! Tudi jaz imam roke ob životu, če bo treba, orjem in branim, kaj je to! Nič. Ali Jan! Ubogi Jan! Pri vojaki! Drugega ne bo slišal kakor kletvino in pridušanje, tepen bo v luknji, stradal bo in dobil bo jetiko kakor ubogi Pavlek Strujev, katerega so tam izmučili do smrti. In nikogar ne bo videl od vseh, ki ga ljubijo, ne vas, ne matere, ne bratca... Samo ti ste divje vojake!«

Težko je pregovoril ded: »Ne pravi mi vendar takih! Bolj me. Zakaj to-

žiš tako bridko? Ti vzdihuješ in se treseš, ne dvomiš o njegovi nesreči, jaz pa zaupam v Boga, da se je rešil z njegovo pomočjo — imam občutek, da se je rešil — imam ga, Katarina...!«

Kakor smehljaj usmiljenja nad starcem je preletalo deklin obraz, ni govorilo več in molče sta nadaljevala svojo pot do vasi. Pred vasjo, na cesti, po kateri bi imeli priti naborniki, je stalo polno vaščanov, razdeljenih v male gruče, vsi so čakali nestrpno, da izvedo izid žrebanja. Med njimi si spoznal lahko one, ki so poslali v mesto brata, sina, zaročenca — tu si je brisala mati oči, tam je skušal oče zaman, da prikrije svoj nemir, dekle blelih lic in boječega pogleda je hodilo od gruče do gruče, kakor da jo preganja skriti strah.

Drugi, ki so prišli samo iz radovednosti, so se smejali in se razgovarjali glasno. Stari zaleški kovač, ki je bil svoj čas pri Napoleonovih huzarjih, je hvalil vojaški stan čez vse, v tem pripovedovanju ga je podpiral pijani mlinarjev sin, ki je bil služil vojake enajst mesecev in je, ko se je vrnil domov, zapil in zapravil v kratkem času očetovo premoženje. (Dalje.)

V imenu svobode in bratstva

(Konec.)

»Tristo mož vzemite,« mi je velel komisar, mož lakomnega obraza. Korakal je na moji strani skozi tiho noč in poskušal zaplesti se v pogovor z menoj. Odgovarjal sem »da« in »ne«. Saj me zatoži lahko za besedo, ki mu ni všeč.

Ko se je svitalo jutro smo se bližali vasi, ki je ležala ob cesti, bele hiše skrite za drevesi in za trsjem. Molčeca polja so se širila ob vasi obetajoč blagoslov mirnega dela.

Komisar mi ukaže, da zapovem vojakom nabasati puške, zastražiti cesto ob vasi in ustreliti vsakogar, ki bi hotel bežati. Bil sem prepričan, da mora biti v vasi cela četa upornikov — a vas je ležala tako mirno v sivem svitu vstajajočega jutra, hiše so bile zaprte. Prihajamo k prvi hiši. Boso dekletce pride po stezi in žene kravico. Ustavi se in nas gleda z nedolžnimi očmi.

»Tu spi še vse,« mrmra komisar in udari po zaprtih hišnih vratih. Plašen obraz z razmršenimi lasmi se pokaže — prebledi ko vidi moža z trobarvno šerpo, vojake z nasajenimi bajonetami. »Hej zaspane lenobe!« je vpil komisar, »napravite hitro zajuterk komisiji, pojdi po vasi in reci naj nas počaka vsak doma, da mu pregledamo obisti. Kdor bi bežal bo ustreljen.«

Kmalu se je vrtil na ražnju janec, vojaki so privalili sod iz kleti. Komisar je iztikal po hiši. Potem smo šli od hiše do hiše, prinašaje povsod strah v imenu svobode in bratstva. V revnih hišah je ogledal komisar škrinje, prebrskal postelje, kričal in grozil in odšel. Nekje

je našel zakajeno sveto podobo. Strgal jo je raz zid, razbil okvir, raztrgal in pohodil sliko. Nato je govoril grozeče, da ni več Boga in da je upornik proti ljudovladi kdor ne veruje samo o svobodo. Stari ženi je iztrgal iz rok sliko njenega sina in jo razdrupal kričaje, da je bil to potepuh, ki ni še poznal svobode.

V premožnih hišah se je vedel komisar drugače. Poklical je gospodarja in mu pravil prijazno: »Priatelj — ne delam vam rad teh sitnosti — ali vi ste zatoženi — vi morate z menoj v Lijon.«

Kak strah je povzročila beseda Lijon. Žene so popadale na kolena. Komisar je poslušal zagotavljanje, da ni gospodar ničesar kriv — potem se je zviljal: »K vragu! Zdite se mi pošteni ljudje. No! Tudi jaz sem človek. Pogodimo se — toda veste, da ostane to med nami — iz sočutja...!«

Prinašali so kar so imeli, dali so vse, denar, dragotine, samo da so rešili gospodarja. Tako je šlo ropanje v imenu postave od hiše do hiše, dokler nismo prišli do cerkvice ob koncu vasi. Na cerkvici je plapolala trikolora, znak da je priznal župnik krvavo vladno in poleg cerkvice je stalo župnišče, nizko zanemarjeno poslopje, pred njim zapuščen vrt s polomljeno ograjo.

Komisar je pogledal tja in se nasmehnil: »Tudi župnika moram obiskati.« — Stopili smo na vrt. Na pragu hiše se je igral deček z belim kozličem. Otrok se je umaknil v vežo, stara ženska je pritekla in zavriskala, se prijala za glavo in stekla po veži. Mi za njo. Nizka vrata so letela iz zapaha. V revno opremijeni sobi je sedel v lesenem kreslu častitljiv siv mož, za njim je stala trepetajoča dekla, ihteč: »Gospod župnik, gospod župnik!« — Stari mož je vstal in pogledal vprašaje na nas. Komisar ni pozdravil, zadril se je: »Odpravi se takoj! Komisija v Lijonu ima nekaj vprašanj zate.«

Župnik je odprl usta, komisar je vpil: »Molči! Nimam časa, da bi klepetal s teboj.« — Župnik je pregovoril: »Ničesar mi ne morete očitati, kaj mi hočete v Lijonu? Prisegel sem na postavo republike in rekli ste mi, da sem varen.«

»Kaj to meni mar? To povej v Lijonu. Sicer pa se ti ni bati. Postava je pravična in jaz te sprejemem v svoje varstvo. Toda — ko prideš v Lijon ti bo treba denarja. Vzemi s seboj kar imaš, jaz ti spravim in ko prideva v Lijon, te ne zapustim več.«

Bridko se je nasmehnil starček in odprl velikansko omaro v steni, iz predala je prinesel zvit papir in dal komisarju dva komada po šest liver: »To je vse kar premore selski župnik sedanje dni.«

»Ne šali se z menoj! Ti imaš denar v cerkvi, v žagradu. Le sem ž njim.«

Hitel je po ozkem hodniku v vežl, uganil je, da vodi v žagrad. Za njim je hitel župnik zagotavljaše, da je tam samo cerkvena obleka. V žagradu je

razbijal komisar po predalih omar in vpil: »Požuri se in odpril!«

V predalih so ležali skrbno zloženi mašniški plašči in stole, pozlačen kelih in par srebrnih svečnikov zaviti v debelo platno. Komisar je segel z grabeljivo roko po zakladu uboge cerkve: »Tu je denar. Leži in trohni — čemu?«

Strgal je zlate obšive raz plaščev in stol, udaril je po kelihu in svečnikih. Našive je razrezal in razdelil kose vojakom, kelih in drugo je zabasal v žep svojega plašča, sunil je oropano blago z noge v kot in zaklical: »Naprej!«

Župnik je stal solzan pred omaro, krilil je z rokami in se oziral v nebo. Komisar je stopil v ubožno cerkev. Prevrigel je tistih par lesenih soh, pogledal v prazen tabernakelj in se vrnil skozi žagrad v župnišče, kjer je naročal župnik dekli, da mu prinese obleko in perilo. Komisar se je smejal: »Ni potreba le naprej! Ne boj se prijatelji! Če bi bil dolgo zaprt — jaz sem tu, ki poskrbi zate, ali gledal bom, da naredimo vse na hitro.«

Potrepal je župnika po rami in ga porinil skozi vrata. Deček s kozličem je pritekal in se oklenil starčka: »Stric, kam greste?« — iz veže nam je sledil deklin glasni jok. Župnik je pogladil dečka in blagoslovil: »Grem v Lijon sinek, bodi vedno priden!«

»V Lijon stric? — kaj mi prinesete iz Lijona? — Bom vedno priden.« »Proč z otrokom!« — je zakričal komisar, nekdo je sunil dečka v vežo, jel je glasno jokati. Župnik si je otrl solzo, rekel je očitaje: »Ubošček! Sirota je, oče je padel na Nemškem — bil je poštenjak.«

Oziral sem se po vasi, ko smo korakali, župnik v sredi oddelka vojakov, po tihí cesti. Nikdo se ni upal bližati se, prositi za župnika, rešiti ga. Vsak se je bal zase, za svojce. Samo izza oglov so gledali za starčkom, ki je mislil, da bo smel živeti v miru pod strahovlado konventa. Kako je naredil starček dolgo pot v Lijon, tega še danes ne vem. Stokal ni, pritoževal se ni, samo ustnice so se mu gibale v molitvi, oči so se ozirale zaupno v nebo.

Pridemo v Lijon. Šli smo ob Rhoni in prišli preko Morandskega mostu na ulico, ki pelje na krvavi trg. Konec ulice je bil zastavljen z ljudmi in vojaki. orožnik na konju prijaše in nam migne, da se obrnemo v drugo ulico. Domislím si kaj je in pogledam župnika... Komisar je stopil naprej. Umaknili so se vojaki — stali smo v gheči ljudstva in zagledali smo sredi trga giljotino. Nož se je dvigal in padal z enakomernim groznim glasom. Odgovarjal mu je molk visokih hiš, nemirno topotanje konj, vzdih težkih src in zvenket orožja. »Naprej!« je silil komisar, šli smo naravnost proti odru. Toliko vojakov, ki so spremljali ubogega trdnega starčka. Prišli smo do orožnikov pod odrom. Komisar je šepetal nekaj orožniku, ta je mignil rabeljnovem hlapcu na odru. Hlapec je šel raz oder — komisar je prijel župnika pod roko

in mu rekel prijazno: »Obljubil sem, da bom skrbel zate... Meščan odpeljite svoje vojake!«

Naglo ukažem vojakom kreniti nazaj, v drugo ulico. Gledali smo v tla... Zdaj!... Glas noža... Nehote se obrnem, stresem. Visoka postava sivega starčka se je bila ravno sklonila, častljiva glava je padla...

Ne mislite, da je bil to edini slučaj takega umora in ropanja. Vpili so kako ropa kraljeva vlada ljudstvo, koliko ljudi izgine v bastijli. In krvavi kontent, kako je moril, kralja, plemenitaše, bogataše in reveže... Nekega dne so obglavili ravno na onem lijonskem trgu dvanajst redovnic in njihovega duhovnika. Zakaj? — Ker so peli skupno cerkveno pesem. Mladenič, ki je stal med gledalci, se je zgrozil. »Aristokrat!« so zavpili in ga vlekli na oder. V imenu bratstva in svobode: Svatbe v Nantesu, kjer so vrgli po dva in dva zvezana jetnika v vodo, da so se potapljali v mukah, giljotina, masakri, kanonade... »Božansko ljudstvo« je bilo krviželjno božanstvo.

Serravallovo
železnato Kina-vino
 najbolj pripravano
 kot darilo za

vojne ranjence
 in
rekonvalescente.

Od zdravnikov priznane in priporočene
 krepilno sredstvo.

Izborni okus.
 Na prodaj v lekarnah.

L. Serravallo, c. in kr. dvorni dobavitelj
 Trst-Barkovlje. 3176

Vprašanja in odgovori.

I. H. Sv. K. Pišite na dopisnici, ki jo dobite na pošti, na poizvedovalni urad na Dunaju.

A. P. Koroško 41. 1. Je postava, da se lahko vpokličejo. 2. Dobi podporo. 3. Obrniti se Vam je v slučaju 2. na županstvo.

J. M. D. L. Obrnite se na glavarstvo.
F. M. K. Ker je Vaš g. poslanec že enkrat posredoval, obrnite se še v tej zadevi do njega, on bo najbolje vedel, ker pozna razmere pri Vas.

L. S. I. Iz Vašega pisma ne moremo povzeti, kje se nahajate, zato tudi ne moremo na isto odgovoriti. Prosimo, pišite nam natančneje.

N. L. G. Vprašajte pri glavarstvu.
I. Z., L. M., A. H., G. I. Kedar nam bode naznanili nataučne naslove, pa

Vam bomo odgovorili. Na ta način se lahko zabavlja.

A. P. Reka. Obrnite se na poizvedovalni urad na Dunaj.

F. K. Dateln. Vprašali smo na Dunaj; ko dobimo odgovor, Vam bomo poročali.

Dobre knjige.

Svetovna vojska 3. sešitek je ravnokar izšel. Ta sešitek prinaša dokaj novega, ki je posneto po raznih zanesljivih študijah. Bavi se z začetki vojske med Nemčijo in Rusijo in prinaša mnogo zanimivih črtic. Slike so večinoma izvirne. Med njimi se posebno dlikuje originalna risba, ki pred očuje, kako potisne general Hindenburg Ruse v Mazurska jezera, dalje poroka težko ranjenega vojaka. Tretji zvezek priča, da bo prinašalo delo več, kakor se je splošno pričakovalo. Že sedaj opozarjamo, da bo v enem poznejših sešitkov prinesla »Svetovna vojska« velik stenski zemljevid Evrope v slovenskem jeziku kot posebno dragoceno prilogo. Kdor si bo obesil ta zemljevid na steno bo imel najboljši pregled čez vsa bojišča. Za nabavo tega zemljevida se je kljub velikanskim stroškom založništvo odločilo, ker se čuti velika potreba takega zemljevida in ker je to najlažji, najpreglednejši in najnatančnejši zemljevid Evrope, kolikor jih je izšlo v knjigotrštvu. Izdeluje ga neko svetovno kartografično podjetje v Lipskem. Prodajna cena zemljevida bo znašala K 3, naročniki »Svetovne vojske« pa ga bodo dobili brezplačno, štel se bo samo za navaden sešitek »Svetovne vojske«, ker bo priložen 7. ali 8. sešitku, ki bo veljal za dva sešitka. Kljub tej prilogi ne bo treba naročnikom nič doplačati. Pripomnimo pa, da bodo te ugodnosti deležni samo naročniki »Svetovne vojske«. Ko bo delo popolno se zemljevid ne bo dodal kot brezplačna priloga, temveč se bo samo posebj prodajal za ceno K 3.—

Naročila na »Svetovno vojsko« sprejema Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Naročnikom »Svetovne vojske«. Mnogi naročniki »Svetovne vojske« so se z dopisnico pritožili, da drugega sešitka še niso preiel, četudi je izšel že tretji zvezek. Ker je Katoliška Bukvarna odposlala vsem naročnikom drugi sešitek, takoj ko je prejela predplačilo, ni na te pritožbe polagala do sedaj nobene važnosti, ker smatra da je zakasnelost nastala vsled tega, da je večina naročnikov poslala denar po položnicah in se položnice dalj časa zamudijo, ker grejo kakor znano najprej na Dunaj, šele na to jih dobi založništvo v roke. Če bi kateri naročnikov zveska res ne bil prejel, naj se oglasi šele sredi prihodnjega meseca (decembra) do takrat bo uprava »Svetovne vojske« že tako daleč urejena, da bomo lahko presodili, če je pritožba upravičena ali ne in homo zvezek, ki se je morda na pošti izgubil nadomestili z novim.

Družbenik Marijin. Izdalo škofijsko vodstvo Mar. družb. Zaločila Katoliška Bukvarna. Ta molitvenik je oficielen za vodstvo Mar. družb. ker mu je namen enotnost in stalnost, nima no-

vi natis bistvenih sprememb. Da je tak oficilen molitvenik v Mar. družbah potreben, priča, da je bil prvi natis v par mesecih razprodan in da so Mar. družbe nov natis željno pričakovale. Nov natis se tudi po svoji zunanji opremi ujema s prvo izdajo in ima, četudi je nekoliko spopolnjen ravno tako priročno obliko primerno za v roke in žep. Knjižica je razdeljena v tri glavne dele: Pravilnik, obrednik in molitvenik. Molitvenik je zelo obširen in popoln in prirejen za vse stanove, za vse prilike in potrebe. Knjižica bo vstrezala vsem stanovom; mladeničem, dekletom, možem in ženam; to je zaradi potrebne enotnosti. V mali obliki podaja molitvenik veliko vsebino, zato mu je tudi cena zelo nizka; velja v platno z rdečo obrobo 1 K 50 vin., z zlato obrobo in nekaj lepšo opremo 2 K 30 vin., v šagrin 2 K 80 vin. Na 20 naročenih izvodov da Katoliška Bukvarna en prosti izvod.

Zemljevid Gorenjske. Cena 80 vin. Ta zemljevid je na novo izdelan in prirejen z vso skrbnostjo in natančnostjo. V njem je označena vsaka, tudi najmanjša vasica. Širok je 1 m, visok pa 60 cm in bo služil za domačo rabo kot stenski zemljevid, pa tudi zložen v žepu turista in potnika.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 25. novembra: 12. 56. 73. 41. 74.

SKRIVALNICA.

Kje je vendar ostala moja vnukinja?

Varstveno orožje za dom.
3437 **Lovske puške** prvovrstne kakovosti, kakor tudi vse druge predmete za lov in petovanje kupite najbolje samo pri staroznani tovarni orožja

ANT. ANTONIČ, Borovlje št. 35, Koroška. Ceniki zastoj in prosto.

Naročajte „Slovenca“!

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Mlin na tri tečaje in stopami

se dá takoj v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe sprejema Miha Omahná nasl. v Višnji gori. 3247

Domačo ali črno deteljo

grab, korenje in salatno seme kupujeta Sever in Urbanič, Ljubljana. 3248

KAROL POLLAK,

tovarna usnja v Ljubljani in Kranju.

Izdeluje gonilna jermena

za stroje najboljše kakovosti, kakor tudi jermena za šivanje in vezanje jermen. V zalogi so vedno jermena v vseh širinah za poljedelske stroje. Naročila na centralo Karol Pollak, Ljubljana. 2424 23

Ne stane prav nič!

Zastoj pošiljam na vse strani vzorce sukna, blaga za obleke, blaga za bluže, perilnega blaga, modnega barhenta, platnine, oksforda, posteljnine kakor tudi vseh vrst blaga za domačo porabo. S tem si morete pri veliki izbiri in nizkih cenah na svojem domu prav posebno ugodno preskrbeti ugoden nakup. Karol Worsche, Maribor ob Dr. štev. 12.

Wermouth vino

najboljše in najcenejše prodaja Fr. Cvek, Kamnik.

Za semensko

deteljo

je najboljši kupec Franc Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36, nasproti mitnice.

Kupuje tudi oves, fižol, orehe, suhe gobe, privedno, ječice in druge deželne pridelke po najvišjih cenah.

|| Izrežite || Oglas izide samo enkrat!

Za naše vojake na bojišču najboljše božično darilo.

Kdor ljubi svoje na bojišču in jih želi zdrava ohraniti, naj nam takoj pošlje K 5-75 za „**HERKULES**“-vojaški telovnik s pasom (postav var.) s tlanski podlog, iz enega kosa, gorko in nepremočljivo, edino te vrste, črno in sivo-rujave barve, prikl. za vsakogar. Telovnik pa je nujno potreben ne samo za vojake na bojišču, temveč za vse, ki morajo biti na prostem. — Razpošilja proti povzetju ali predplačilu, tudi v znakih, na željo tudi naravnost na bojišče:

W. HARMS & HOLZER, DUNAJ I., Graben 15. (Grabenhof). Ako ne ugaja, vrnemo denar. 1200 Trgovcem znaten popust.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Nagluhost

šumenje v ušesih, neprirajena vnetost, tečenje iz ušes odstranja naglo in neseljivo dr. F. Quastler-je balz kosm. olje za sluh „**Otkon**“. Zakon zajamč. Vlak dan zahvalnice. Čudoviti uspehi. Cena stekl. 3 K. Edina zaloga: **M. Vetter,** Dunaj III., Kärbeckg. 15. 3202

OROZJE in KOLESA na obroke. Posamezni deli sajeseje li, ceniki zastoj

F. Dušek, tovarna orožja, koles, šivalskih strojev. Opočno ob drl. Zel. 2125, Češko. 3307

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIK PR. MARJ. DR. FR. DERGANČ

„Pri nizki ceni.“ „Pri nizki ceni.“

Ljubljana Ig. Žargi Sv. Petra cesta št. 5

Priporoča veliko zalogo gorke spodnje obleke za vojake, kakor snežnih čepic, sveaterjev, vol. jopic in blač toplih nogavic, dokolenic, rokavic, zapestnic itd. 3294

Največja izbira potrebščin za šivilje. Vse po priznano najnižjih cenah.

Povsod žareča luč!

Najnovejši izboljšani petrolejski žareči gorilnik

„ARGUS“

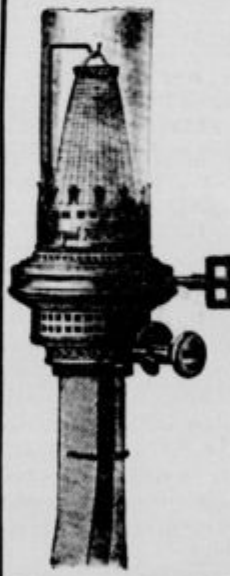
Model 1914. 3279

Zlate kolajne Pariz, London.

Modelom 1914 smo pripravili gorilnik, ki odgovarja najpopolneje vsem zahtevam in se ne more primerjati s nobenim drugim sistemom. Gori takot, brez duha in tako svetlo kot plin ali električna luč. 1 liter petroleja zadostja za 15-18 ur. Ravnanje lažje kot pri navadnih svetilkah. Natakne se lahko povsod, navesti je samo premer odprtine žarilca. Cena s mrežo in cilindrom kompletno **kron 7-50**

nadomestni gorilce 50 v. nadom. cilindri 40 v. Lastna tovarna za izdelovanje gorilcev vseh sistemov. Cenik o potrebščinah za rasvetljavo, petrolejske peči in patent. novosti zastoj. Zmožni zastopniki in prodajalci se iščejo.

Gesglühlicht-Industrie: glavna zaloga **Josef Hirsch** Dunaj VIII., Kochgasse 3

DOMAČE PODJETJE, DOMAČI IZDELKI ODEJ, KRANJSKI IN OGRSKI KOČI.

Vsem tistim, kateri prihajajo v Ljubljano blago za oblačila nakupovati, se priporoča vsakemu domačo, prijazno in pošteno trgovino Pri

„ČEŠNIKU“

STRITARJEVA-LINGARJEVA ULICA

POSTELJNE GARNITURE, ZASTORI, TEPIHI, POSTREŽBA STROGO POSTENA, CENENIZKE

Zaloga vseh najnovejših vrst blaga za ženske in moške obleke. Prve novosti volnenih, svilnatih in mrežastih rut ter šerp.

Opozarjam ženine in neveste pri nakupu opreme (bališča) da je pri meni največja izbira. Tudi opozarjam na svojo lepo zalogo finega žameta za obleke in jopice.

UZORCE POŠILJAM PO POŠTI BREZPLAČNO.